

2.
257.

**ZWIĄZEK PRZEMYSŁOWCÓW
W KRAKOWIE, ULICA SZPITALNA L. 15**

SPRAWOZDANIE

ZA ROK

1933

**NAKŁADEM ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW W KRAKOWIE
DRUKARNIA „GRAFIA” W KRAKOWIE**

czas. 15594/1933

**ZWIĄZEK PRZEMYSŁOWCÓW
W KRAKOWIE, ULICA SZPITALNA L. 15**

SPRAWOZDANIE

ZA ROK

1933

NAKŁADEM ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW W KRAKOWIE

Gmach Komunalnej Kasy Oszczędności Miasta Krakowa (ul. Szpitalna 15)
w którym ma siedzibę Związek Przemyslowców w Krakowie.

Drukarnia „Grafia” w Krakowie.

Radca B. Nieświatowski
wicesekretarz Związku

WSTĘP

Po raz dziesiąty przedkładamy naszym P. T. członkom i sympatykom Związku sprawozdanie z czynności naszych, obecnie za rok 1933.

Ze sprawozdania tego przekonają się P. T. członkowie, że agendy Związku mimo bardzo ciężkiego położenia przemysłu i przewlekającego się kryzysu gospodarczego nie tylko nie upadły, ale wykazały na ogół dalszy rozwój tak pod względem wewnętrznej działalności Biura jak i aktywności na zewnątrz.

Rozwój ten zawdzięczamy w dużej mierze łaskawemu poparciu władz państwowych i samorządowych oraz instytucjom samorządu gospodarczego, a z tych przedewszystkiem Izbie Przemysłowo-Handlowej w Krakowie, następnie pokrewnym organizacjom gospodarczym.

Niniejszem wyrażamy na tem miejscu wszystkim władzom oraz instytucjom za życzliwe poparcie naszej działalności oraz pomoc w realizowaniu naszych postulatów serdeczne podziękowanie z prośbą o dalszą życzliwą pomoc w naszej pracy.

Dziękujemy również serdecznie za pomoc i popieranie naszej działalności Prasie krakowskiej, która jak najchętniej na łamach dzienników zamieszczała zawsze komunikaty i memorjały, dotyczące rozmaitych dziedzin życia gospodarczego.

Niniejsze sprawozdanie zamyka dziesięcioletni okres istnienia naszego Związku, który rozpoczął w 1924 roku swą działalność jako samodzielna organizacja życia gospodarczego na specjalnym odcinku przemysłu fabrycznego, obejmująca swym zasięgiem całe Województwo Krakowskie, a w odniesieniu do niektórych działów przemysłu, jak przemysł mebli giętych, całą Polskę.

Święcimy więc w roku 1934 jubileusz dziesięciolecia działalności naszego Związku.

Z tej racji zamieszczamy poniżej »Słowo wstępne« napisane przez pana Dra Rogera Barona Battaglię, Członka Rady Związku i Delegata Związku na Warszawę.

Warszawa, 25 kwietnia 1934 r.

SŁOWO WSTĘPNE

Obecna dziesiąta rocznica działalności „Związku Przemysłowców w Krakowie” łączy się ściśle z obchodzoną przed dwoma laty trzydziestą rocznicą działalności „Centralnego Związku Galicyjskiego Przemysłu Fabrycznego we Lwowie” — obecnie „Centralnego Związku Przemysłowców we Lwowie”, który od swego zaistnienia w roku 1902 aż do roku 1923 obejmował całe terytorjum b. Galicji, a więc także i obecne województwo krakowskie.

„Centralny Związek Galicyjskiego Przemysłu Fabrycznego” był dzieckiem ideologii śp. Szczepanowskiego, Romanowicza, Rutowskiego, Lewickiego, Götza-Okocimskiego, Zieleniewskiego i i. oraz żyjących ks. Andrzeja Lubomirskiego, Tadeusza Epsteina, Władysława Stesłowicza, niżej podpisanego i. i. Rozpoczął swą działalność w początku wzmózonej aktywności przemysłowej b. Galicji, a zwłaszcza zagłębia krakowskiego i stał się jednym z głównych narzędzi podjętej wówczas walki o stworzenie odpowiednich warunków administracyjnych, prawnych i finansowych dla rozwoju przemysłowego Galicji tak na terenie wiedeńskim, jak w samorządzie krajowym b. Galicji.

Nadto zadaniem Związku było inicjować bezpośrednio wzrost przemysłu galicyjskiego w górę i wszerez — ułatwiać temu przemysłowi egzystencję i rozwój radami, wskazówkami i interwencjami — bronić go przed niebezpieczeństwami — w końcu przestawiać psychikę społeczeństwa, podówczas bądź skrajnie agrarną bądź biurokratyczną, na tor przemysłowy, czyli „uprzemysławiać ducha”.

We wszystkich powyższych kierunkach osiągnięto w latach 1903 do 1914 bardzo znaczne sukcesy i postępy.

„Centralny Związek Galicyjskiego Przemysłu Fabrycznego” mógł sobie śmiało powiedzieć, że w niemal wszystkich ówczesnych owocnych poczynaniach dla uprzemysłowienia Galicji „magna”, w niektórych nawet „maxima, pars fuit”.

Nie jest to tylko kurtuazja pośmiertna w myśl maksymy „*De mortuis nil nisi bene*”. Albowiem najpierw „Centralny Związek Galicyjskiego Przemysłu Fabrycznego” nie jest bynajmniej „mortuus”, lecz żyje nowem, acz zdziałkowanym życiem w „Związku Przemysłowców w Krakowie” oraz w „Centralnym Związku Przemysłowców we Lwowie”. Powtóre zasługi „Centralnego Związku Galicyjskiego Przemysłu Fabrycznego” są historyczne, czego dowód dają nie tylko liczne tomy drukowanych jego sprawozdań, nie tylko obfite dokumenty w archiwach wiedeńskich ministerstw, b. Sejmu galicyjskiego, Wydziału krajowego, Krajowej Komisji Przemysłowej, Państwowej Rady Kolejowej itp. itp., lecz także liczni publicyści i ekonomiści, m. in. np. w słynnym dziele prof. Bujaka p. t. „Galicja”. Najświeższy, bardzo szczegółowy obraz działalności i zasług „Centralnego Związku Galicyjskiego Przemysłu Fabrycznego” daje obszerna źródłowa praca Wojciecha Zaleskiego, wydana z okazji 125-letniego jubileuszu firmy Zieleniewskiego w r. 1928.

Podczas wojny, w latach 1916 do 1919, ideologia „Centralnego Związku Galicyjskiego Przemysłu Fabrycznego” udzieliła się w całej pełni Sekcji III (przemysłowej) Krajowego Urzędu Odbudowy z siedzibami w Krakowie i we Lwowie, któryto urząd, połączony „unją personalną” z dyrekcją Związku, wyzyskał możność pokrycia przemysłowi galicyjskiemu wielu szkód wojennych bezpośrednich i pośrednich, niemniej jak wydajnego zasilenia go w nowe środki inwestycyjne i obrotowe.

Jeszcze w okresie przedwojennym przemysł okręgu krakowskiego odgrywał w „Centralnym Związku Galicyjskiego Przemysłu Fabrycznego” i w jego całej działalności niepoślednią

rolę. Zewnętrzną oznaką tego — prócz udziału wybitnych krakowskich przemysłowców we władzach Związku — był fakt istnienia w Krakowie Ekspozytury „Centralnego Związku Galicyjskiego Przemysłu Fabrycznego“, której kierownictwo prawie od początku spoczywało w rękach obecnego wiceprezesa Związku Przemysłowców w Krakowie, Dra Ludwika Merza.

Po wojnie pękła więź administracyjna, która łączyła przedtem Małopolskę Zachodnią i Wschodnią i tworzyła naturalną podstawę dla istnienia jednego małopolskiego centralnego związku przemysłu fabrycznego. W związku z tem uwydatniła się też różnica struktury przemysłowej i wogóle gospodarczej obu tych dzielnic. Na tem tle działkowanie organizacji przemysłowej stało się nieuniknioną koniecznością.

Tak więc po krótkim okresie przejściowym, w którym istniała w Krakowie autonomiczna Sekcja „Centralnego Związku Małopolskiego Przemysłu Fabrycznego“, w r. 1924 został powołany do życia niezależny „Związek Przemysłowców w Krakowie“.

Jest on kontynuatorem świetnych tradycji „Centralnego Związku Galicyjskiego Przemysłu Fabrycznego“ z czasów przedwojennych i wojennych. Odziedziczył on po tym przodku jego wypróbowane metody pracy, dostosowawszy je szybko do nowych warunków politycznych i administracyjnych, do nowego ducha niepodległej Polski. Odziedziczył po przodku także i tych działaczy, którym Opatrzność dozwoliła dożyć, jak Antoniego Schimitzka, Tadeusza Epsteina, Ludwika Merza i. i. Pierwszym i wieloletnim Prezesem „Związku Przemysłowców w Krakowie“ był jeden z jego założycieli śp. Jan Götz-Okocimski.

„Związek Przemysłowców w Krakowie“ nie tylko od 10 lat pracuje umiejętnie i konsekwentnie nad ułatwianiem życia i rozwojem przemysłu w województwie krakowskiem, lecz także wyszedł poza te geograficzne granice i stał się ośrodkiem krystalizacyjnym dla niektórych ogólnopolskich związków branżowych, jak np. „Związek Eksportowy Fabryk

Mebli Giętych“ i „Rada Naczelna Garbarstwa Polskiego“, niemniej jak dla szeregu związków przemysłowych terytorjalnych. „Związek Przemysłowców w Krakowie“ stworzył i prowadził „Zrzeszenie Związków Przemysłowych Zachodniej i Południowej Polski“, które następnie, uzupełniwszy się związkami terytorjalnymi z b. zaboru rosyjskiego stało się grupą 13 „Centralnego Związku Przemysłu Polskiego“ liczącą 9 organizacji członkowskich. Grupa ta, stojąc baczenie na straży indywidualności swych członków, korzysta w szerokiej mierze z doskonałych urządzeń i wogóle z pomocy „Centralnego Związku Przemysłu Polskiego“.

Jestem dumny, szczęśliwy i wdzięczny, że po długoletniej dyrekturze „Centralnego Związku Galicyjskiego Przemysłu Fabrycznego“ przed wojną i podczas wojny, danem mi jest obecnie w niepodległej Polsce sprawować funkcje delegata „Związku Przemysłowców w Krakowie“ na Warszawę oraz Prezesa Zarządu Grupy 13 „Centralnego Związku Przemysłu Polskiego“.

Dr. Roger Battaglia.

CZĘŚĆ PIERWSZA: ORGANIZACJA ZWIĄZKU. WŁADZE ZWIĄZKU.

Wedle § 21 statutu Rada Związku składa się z członków wybieranych bezpośrednio przez Walne Zgromadzenie na okres dwóch lat, oraz z członków delegowanych przez pojedyncze sekcje, również na okres dwóch lat. Liczba członków wybieranych przez Walne Zgromadzenie wynosi tę samą ilość, co ilość delegowanych przez sekcje.

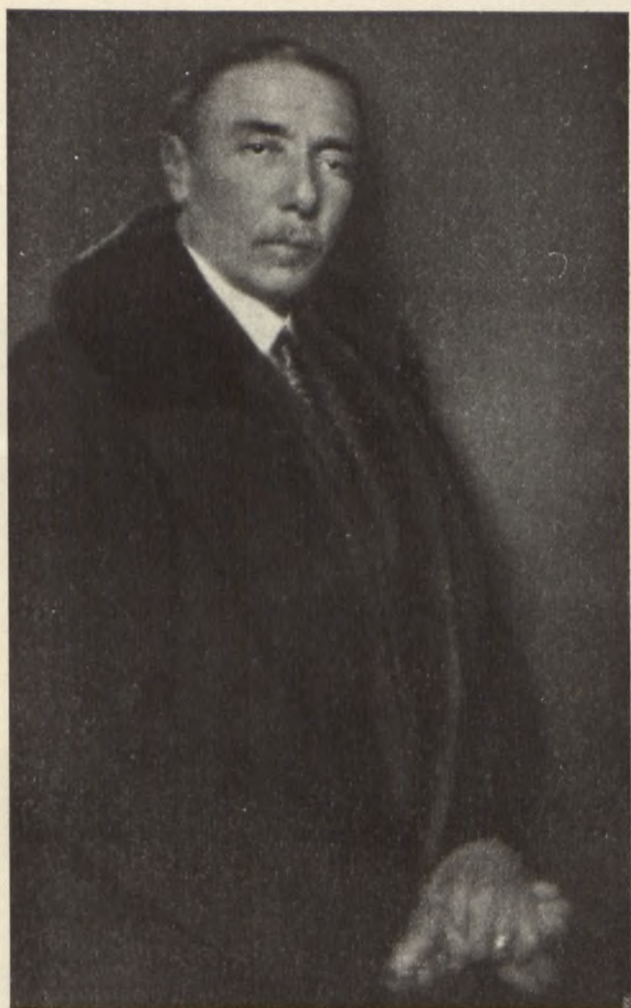
Każda sekcja licząca conajmniej 6 członków wybiera ze swojego grona do Rady Związku jednego delegata. Sekcje liczące więcej jak 6 członków wybierają do Rady Związku na każdych 10 członków jednego delegata, jednakże najwyżej 3.

Pierwszym Prezesem Związku Przemysłowców w Krakowie był od chwili powstania Związku aż do chwili, gdy śmierć nieubłagana zabrała Go w 1931 r. z pośród naszego grona

ś. p. Jan Baron Götz-Okocimski.

Śp. Prezes Jan Baron Götz-Okocimski był członkiem honorowym Związku, którą to godność nadało Mu w 1930 r. Walne Zgromadzenie Związku Przemysłowców w Krakowie, chcąc dać wyraz uznania i wdzięczności dla swego Pierwszego Prezesa za wybitne zasługi i ofiarną pracę dla naszego Związku.

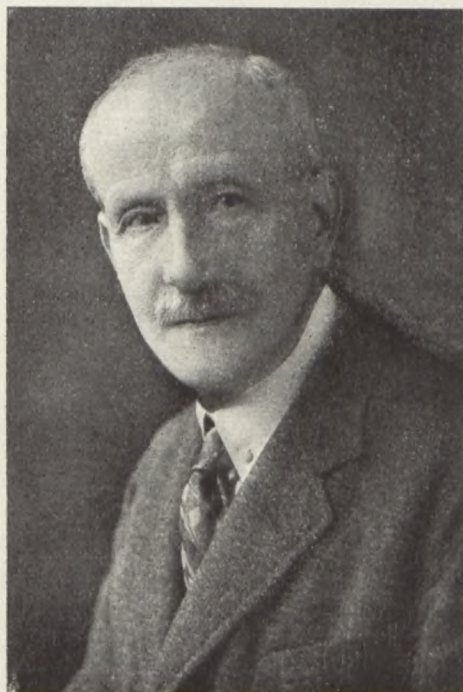
W myśl uchwały Rady Związku portret śp. Jana Barona Götz-Okocimskiego umieszczony jest na wieczną pamiątkę w sali posiedzeń Związku.

Šp. Jan Baron Götz-Okocimski

Równocześnie z Prezesem śp. Janem Baronem Götz=Okocimskim wstąpił w szeregi pracowników Związku, jako pierwszy Dyrektor Związku

ś. p. Inż. Włodzimierz Zborowski
emer. Prezes Dyrekcji Koleji Państwowych w Krakowie

Śp. Inż. Włodzimierz Zborowski pozostawał na stanowisku Dyrektora nieprzerwanie aż do chwili zgonu w 1928 r.

Rada Związku pragnąc uczcić zasługi śp. Dyrektora Zborowskiego dla Związku, uchwaliła umieszczenie Jego portretu na wieczne czasy w sali posiedzeń Związku.

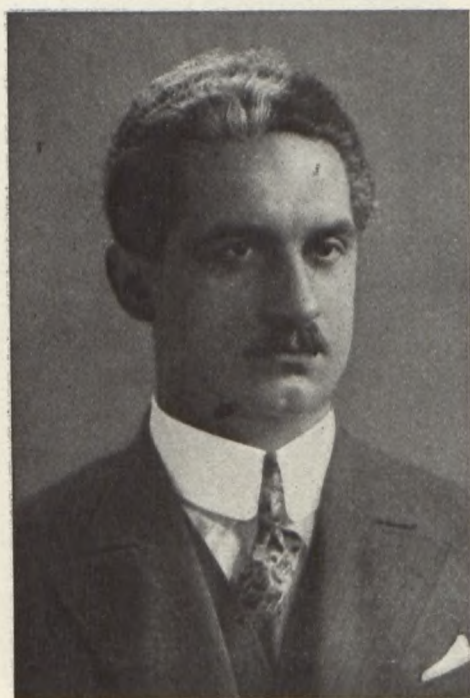
W roku 1933 sprawowała władzę w Związku Przemysłowców Rada Związku wybrana zgodnie z postanowieniem § 21 statutu na Walnym Zgromadzeniu w dniu 7 lipca 1932 r.

Skład Rady Związku był następujący:

PREZYDJUM RADY ZWIĄZKU:

Prezes
Inż. Antoni Schimitzek

Wiceprezes
Inż. Ludwik Dyduch

Wiceprezes
Tadeusz Epstein

Wiceprezes
Inż. Zdzisław Krudzielski

Wiceprezes
Dr. Ludwik Merz

Członkowie Rady wybrani przez Walne Zgromadzenie :

1. Dr. Roger Battaglia	15. Jan Liban
2. Dr. Rudolf Beres	16. Antoni Götz-Okocimski
3. Inż. Jan Brzozowski	17. Dr. Marjan Polturak
4. Inż. Jerzy Buzek	18. Stanisław Rosenberg
5. Inż. Emil Czerlunczakiewicz	19. Inż. Wiktor Scherer
6. Inż. Michał Dunajecki	20. Inż. Leon Skarżeński
7. Dr. Arnold Ehrenpreis	21. Inż. Mieczysław Seifert
8. Tadeusz Filippi	22. Inż. Antonio-Clementi
Sonanini
9. Emeryk Folkman	23. Inż. Dr. Józef Taub
10. Dr. Michał Grünspan	24. Dr. Albert Wolkenberg
11. Dr. Jan Hupka	25. Szymon Zehnwirth
12. Bolesław Jawornicki	26. Dr. Juda Zimmermann
13. Fryderyk Jungerman	
14. Inż. Antoni Lewalski	

Członkowie Rady delegowani przez Sekcje :

Sekcja Ceramiczna:

pp. Ignacy Ehrenpreis
Bertold Weinsberg
Stanisław Burtan

Sekcja Chemiczna:

Inż. Jan Toeplitz
Dr. Leopold Bleier

Sekcja Fabr. Czekolady:

Adam Piasecki

- Sekcja Drzewna:
Izydor Landau
Juljusz Syrop
Dr. Artur Wistreich
- Sekcja Garbarska:
Zygmunt Wrzak
- Sekcja Kosmetyczna:
Henryk Scherer
- Sekcja Mebli Giętych:
Wilhelm Ader
- Sekcja Metalowa:
Inż. Ludwik Dyduch
Tadeusz Oroszeny-Bohdanowicz
Józef Górecki
- Sekcja Młynarska:
Dr. Ludwik Steinberg
Albert Neumann
- Sekcja Spożywcza:
Jerzy Gablenz
- Sekcja Wapienna:
Inż. Ignacy Menasche
Stanisław Dębski
Inż. Władysław Namysłowski
- Sekcja Win i Miodu:
Stanisław Wójcikiewicz
- Sekcja Graficzna:
Zygmunt Gottlieb
- Sekcja Papiernicza:
Dr. Dawid Wistreich

Seksja Trzebińska:

Inż. Zdzisław Krudzielski

Inż. Roman Morawski

Inż. Zdzisław Rauch

Seksja Żywiecka:

Inż. Mieczysław Mączyński

Dr. Beno Stein

Komisja Rewizyjna:

pp. Jakób Henefeld

Adam Lachociński

Inż. Maksymiljan Rath

W ciągu roku 1933 nastąpiły następujące zmiany w powyższym składzie Rady Związku:

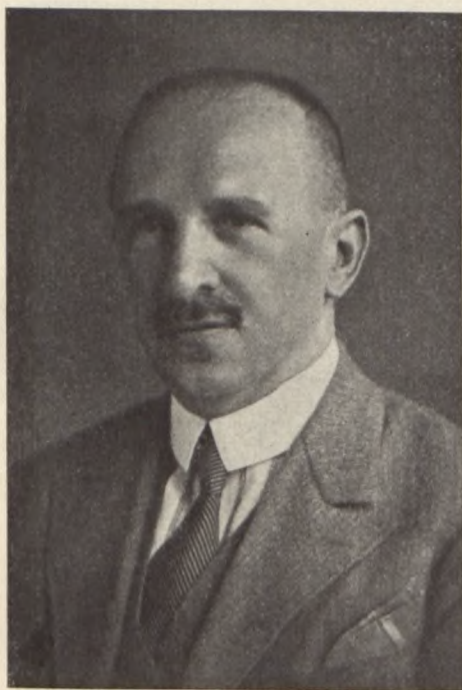
Zmarł w sierpniu 1933 r. śp. inż. Michał Dunajcki, Naczelny Dyrektor Sierszańskich zakładów górniczych.

Ustąpił inż. Roman Morawski, Dyrektor pierwszej fabryki lokomotyw w Chrzanowie, a na jego miejsce delegowała Seksja Trzebińska inż. Jana Dąbrowskiego, który również objął dyrekcję fabryki lokomotyw po inż. Morawskim.

W roku 1933 utworzono przy Związku Przemysłowców dwie nowe Sekcje, a to drogową i budowlaną, a sekcje te delegowały do Rady Związku swoich zastępców, a mianowicie Dra Józefa Kobięłę za Sekcję drogową i inż. Eugenjusza Ronkę za Sekcję budowlaną.

Agendy Związku prowadziło Biuro Związku, składające się z trzech urzędników referendarskich, czterech funkcjonariuszów kancelaryjnych, jednego inkasenta i dwóch woźnych.

Poniżej podobizny urzędników referendarskich:

Dr. Zygmunt Jarszyński
Dyrektor Związku Przemysłowców.

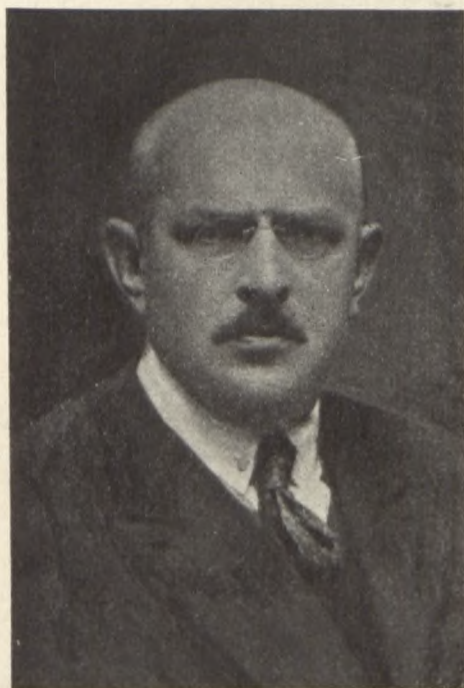

Dr. Tadeusz Spitzer
Wicedyrektor Związku Przemysłowców.

Radca Bolesław Nieświatowski
Wicesekretarz Związku Przemysłowców

Na terenie Warszawy zastępuje interesy naszego Związku jako Delegat p. Dr. Roger Baron Battaglia.

Dr. Roger Battaglia
Delegat Związku Przemysłowców w Krakowie na Warszawę.

Delegacje Związku w ciałach doradczych rządowych:

Związek nasz pozostaje w ścisłym kontakcie z władzami centralnymi w Warszawie i lokalnymi w Krakowie.

Z ramienia Związku zasiadali w r. 1933:

- 1) W radzie przemysłowo-handlowej przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu w Warszawie:
Inż. Antoni Schimitzek.
- 2) W Komitecie drzewnym przy Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Państwowych w Warszawie:
Dr. Roger Battaglia.
- 3) Ponadto zasiadali z różnych tytułów w komitecie celnym, komisji traktatowej, komisji ankietowej, komisji opiniodawczej przy komitecie ekonom. Rady ministrów pp.:
Prezydent Tadeusz Epstein,
Inż. Antoni Lewalski.
Dr. Roger Battaglia.
- 4) W funduszu bezrobocia, jako członek zarządu:
Dr. Zygmunt Jarszyński i Inż. Wiktor Scherer.
- 5) W komisji odwoławczej Funduszu bezrobocia:
Dr. Rudolf Beres i Dr. Tadeusz Spitzer.
- 6) W radzie ochrony pracy:
Inż. Zdzisław Krudzielski, dyr. cementowni w Szczakowej.
- 7) W sądach rozjemczych Zakładu ubezpieczeń w Krakowie biorą udział:
Dr. Jan Sulikowski, jako asesor,
Dr. Jan Zieleniewski i }
Maksymilian Neumann } jako zastępcy

- 8) W wojewódzkiej komisji parytetowej zasiadali:
Dr. Tadeusz Spitzer i radca Bolesław Nie-
świątowski.
- 9) W radzie Naczelnej Związków Drzewnych w Polsce:
Dr. Artur Wistreich jako wiceprezes
Juljusz Syrop
Inż. Mieczysław Mączyński
- 10) W radzie Naczelnej Związków Przemysłu Garbars-
kiego w Polsce:
Dr. Tadeusz Spitzer
- 11) W Państwowej Radzie Komunikacyjnej:
Dr. Roger Baron Battaglia,
Dr. Tadeusz Spitzer
- 12) W Komisji Rozjemczej Kasy Chorych w Krakowie:
Dr. Zygmunt Jarszyński.

Prócz tego bierze Związek żywy udział w rozmaitych posiedzeniach, zwoływanych tak przez władze centralne, jak i władze miejscowe, wysyłając specjalnych delegatów z odnośnych gałęzi przemysłu.

CZEŚĆ DRUGA :

Działalność Związku w r. 1933.

Czynności Rady Związku i Komitetu wykonawczego.

Rada Związku odbyła w r. 1933 sześć posiedzeń, w sprawach przygotowanych poprzednio przez Komitet wykonawczy, a powierzonych Radzie § 23 statutu.

Obrady dotyczyły spraw administracyjnych, skarbowych i organizacyjnych ogólnej natury. Na każdym posiedzeniu Rady dyrekcja Związku przedkładała sprawozdanie z bieżących czynności Biura, spraw kasowych tudzież wydanych w międzyczasie przez władze ustaw i projektów ustaw i rozporządzeń.

Ze spraw, które były przedmiotem obrad podajemy ważniejsze.

Na posiedzeniu w dniu 27 marca 1933 podniesiono konieczność dalszej akcji odnośnie do obniżki opłat od paczek pocztowych, albowiem wartość przedmiotów obniżyła się o około 40%, natomiast porty od wysłanych paczek pozostało niezmiennione. Pozatem przesyła się obecnie znacznie więcej pocztą aniżeli koleją, albowiem odbiorcy przeszli na drobne zamówienia.

Dalej poruszono sprawę rewizji bocznic kolejowych, ponieważ Dyrekcje kolejowe ociągają się z przedłożeniem nowych umów bocznicowych, a na wnoszone urgensa zupełnie nie odpowiadają.

Wreszcie polecono interwencję w tym kierunku, że Dyrekcja kolejowa z okazji rewizji umów i kontroli torów kwestionuje luki torów bocznicowych, odmawiając obsługi własną lokomotywą, mimo, że sama Dyrekcja udzieliła koncesji na bocznicę.

Interwencja nasza odniosła w całym szeregu wypadków skutek dodatni: sprawami temi zajmowaliśmy się bardzo energicznie.

Na posiedzeniu tem przedyskutowano ustawy o dostawach rządowych, funduszu pracy, czasie pracy, o urlopach tudzież o podatku majątkowym, wreszcie projekt ustawy o scalaniu ubezpieczeń społecznych.

Na posiedzeniu w dniu 2 czerwca 1933 ustalono termin Walnego Zgromadzenia Związku na 27 czerwca 1933, upoważniono Prezydium Związku do zbadania preliminarza budżetu na r. 1933, opracowanego przez Dyрекcję Związku.

Wiceprezes Dr. Merz zreferował nowelę do ustawy przemysłowej zwracając specjalną uwagę na postanowienia odnoszące się do stowarzyszeń przemysłowych, jakim jest również Związek przemysłowców. Ponieważ postanowienia projektu są w sumie niekorzystne dla zrzeszeń gospodarczych, przeto wniosek referenta, aby Związek przemysłowców oświadczył się przeciw wprowadzeniu zmian ustawowych, do obecnego stanu prawnego, został jednomyślnie uchwalony.

Dalej podniesiono sprawę zniżki opłat za rozmowy telefoniczne, poczynienie kroków o roczne karty kolejowe w obrębie jednej dyrekcji, o zniżenie abonamentów kolejowych dla podróżujących kupców i przemysłowców, o bilety powrotne na kolejach, wreszcie o obniżenie opłat w Kasie Chorych miasta Krakowa.

Na zebraniu Rady Związku w dniu 14 września dyskutowano w sprawie subskrypcji pożyczki narodowej i powzięto następującą uchwałę:

„Przemysł zrzeszony w Związku przemysłowców w Krakowie z całą gotowością przyłącza się do pełnej znaczenia akcji w sprawie pożyczki narodowej i w zrozumieniu obowiązku obywatelskiego będzie subskrybował kwoty odpowiadające normom przyjętym przez Centralny Związek Przemysłu Polskiego.

Ponadto podejmuje się przemysł Krakowski propagandy tej akcji na terenie województwa krakowskiego, a specjalnie w obrębie przedsiębiorstw do Związku należących. Rada

Związku zaleca, ażeby subskrybowane kwoty zgłaszane były w Komitecie wojewódzkim, względnie powiatowym, a uwiadomienie o wysokości subskrybowanej pożyczki przesłane zostało do Związku przemysłowców w Krakowie”.

Wynik akcji podjętej przez Biuro Związku dla propagandy pożyczki podajemy na innym miejscu.

Na posiedzeniu w dniu 16 października 1933 przyjęto do wiadomości powstanie dwu nowych sekcji a mianowicie drogowej i budowlanej. Do pierwszej weszło 8, do drugiej 7 przedsiębiorstw.

Przewodniczącym S. drogowej obrali członkowie tejże p. Dr. Kobiełę, S. budowlanej p. inż. Ronkę i obaj ci panowie weszli tem samem w skład Rady Związku.

Na posiedzeniu tem wicedyrektor Dr. Spitzer przedłożył referat, jaki opracował na skutek zaproszenia go ze strony zjazdu miejskich działaczy gospodarczych i społecznych BBWR. w sprawie postulatów przemysłu krakowskiego.

Nad referatem tym wywiązała się obszerniejsza dyskusja, w której poza postulatami zebranymi przez Dra Spitzera, podniesiono jeszcze następujące. Niekupieckie traktowanie miesięcznych kart tramwajowych, których cena jest tak wysoka, że posiadacz karty miesięcznej musiałby 4 razy dziennie przez 25 dni jechać tramwajem, ażeby mu się karta opłaciła. Dalej podniesiono konieczność wyjednania opustów na bocznych tramwajowych, sprawę nieracjonalnej gospodarki autobusowej, sprawę taryfy taksówek, kwestję wyłączenia tramwaju z śródmieścia, etatyzmu miejskiego w produkcji i handlu artykułami budowlanymi, sprawę lokalnych przepisów budowlanych, sprawę nieracjonalnego rozdziału kredytów zł. 4000 z B. G. K., sprawę reklam w mieście i nieuzasadnionych często trudności ze strony konserwatorów miejskich.

Dr. Merz przedstawił konkretny program wydzielenia osiedli przemysłowych, obejmujący przygotowanie odpowiednich gruntów, odstępywanie gruntów pod fabryki, ceny za grunt i ulgi w spłacie rozmaitych należności.

W wyniku tej dyskusji zostały zatwierdzone następujące wnioski p. Dra Spitzera uzupełnione powyższymi wnioskami członków Rady.

1) Upłynnienie kredytu dyskontowego dla przemysłu przez kasy oszczędności oraz krakowskie oddziały banków.

2) Obniżenie należności za założenie telefonicznej stacji o 50⁰/₀ i rozłożenie jej na 12 rat miesięcznych.

3) Obniżenie wydatne abonamentów telefonicznych przy równoczesnem zliberalizowaniu i usprawnieniu manipulacji rachunkowo-inkasowej.

4) Należyte obliczenie czasu rozmów międzymiastowych.

5) Usprawnienie techniczne krakowskiej Centrali telefonicznej oraz rozbudowa automatycznych central okręgowych na prowincji.

6) Obniżenie ceny za bilety pojedyncze oraz abonamentowe tramwajowe.

7) Zupełne zliberalizowanie przepisów o przesiadaniu z jednej linii na drugą oraz z tramwaju na autobus i odwrotnie oraz rozbudowa linii, wreszcie obniżka taksy doróżek samochodowych i konnych.

8) Przestrzeganie regularnego kursowania tramwajów przez zainstalowanie zegarów kontrolnych na punktach węzłowych i końcowych.

9) W związku z ustaleniem stanu zabudowania na podstawie ustawy budowlanej stworzenie ośrodków przemysłowych w obrębie gminy miasta Krakowa, w których przemysł otrzymywałby:

- a) grunt miejski pod rozbudowę, albo długoterminowy kredyt, albo też na stuletnią dzierżawę za niskim czynszem dzierżawnym,
- b) zwolnienie od miejskich podatków i opłat na okres 15-tu lat,
- c) wydatne obniżenie dodatków miejskich do państwowych podatków,

- d) zniesienie podatku ładunkowego od surowców i półfabrykatów przerabianych przez przemysły zlokalizowane w tych ośrodkach,
- e) obniżenie ceny za prąd elektryczny, gaz i wodę dla celów przemysłowych i zrównanie ceny oświetlenia lokali handl. przemysłowych z ceną za prąd dla oświetlenia mieszkań,
- f) odpowiednie uzbrojenie tych dzielnic przemysłowych według wymogów współczesnej polityki urbanistycznej oraz przemysłowej,
- g) zliberalizowanie przepisów policyjno-budowlanych odnośnie do obiektów przemysłowych zlokalizowanych w tych wydzielonych ośrodkach, słowem stworzenie pewnej strefy preferencyjnej na wzór strefy wolno-cłowej w porcie gdyńskim.

10) Zaniechanie robót miejskich systemem gospodarczym t. j. we własnym zarządzie i rozdawanie tych robót firmom przemysłowym krakowskim, dającym należyłą gwarancję moralną i finansową dotrzymania umowy pod względem jakości i terminu.

12) Forsowanie ruchu budowlanego przez stworzenie osiedli:

domków 1 i 2 izbowych, domków dla średnio zamożnej inteligencji i wil luksusowych.

- a) Dla osiedli tych udzielane byłyby grunta miejskie na długoterminowy kredyt względnie oddawanie na 100-letnią dzierżawę jedynie za czynszem dzierżawnym,
- b) miasto przeprowadziłoby w tempie przyspieszonym kompletne uzbrojenie osiedli według wymagań współczesnej polityki urbanistycznej,
- c) umożliwionoby należyłą komunikacją z miastem w drodze rozbudowy sieci tramwajowej i autobusowej,
- d) udzielanie kredytów budowlanych i skonwertowanie ich na długoterminowe przez komunalne kasy oszczędności miasta i powiatu krakowskiego.

W sprawie tramwajów krakowskich uchwalono zwołać specjalne posiedzenie komitetu wykonawczego i zaprosić na nie dyrektora tramwaju inż. Polaczka Korneckiego, postulaty telefonicznie zaś podać do wiadomości prezesa Dyrekcji poczt i tel. inż. Gostwickiego.

Powyższe postulaty zostały zebrane w ostatecznym referacie, który wygłosił wicedyrektor Dr. Spitzer na zjeździe regionalnym Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem.

Radca Burtan żądał osobistego kontaktu biura z Ministerstwami. Wreszcie Dr. Merz zawiadomił obecnych o tem, że z wiosną 1934 Zw. przem. obchodził 10-lecie swego istnienia. Opracowanie programu obchodu jubileuszowego powierzono Komitetowi Wykonawczemu.

Ostatnie posiedzenie Rady Zw. odbyło się 18 grudnia 1933.

Prezes Zw. inż. prof. Schimitzek poświęcił serdeczne słowa wspomnienia pamięci śp. dyrektora Michała Dunajckiego, członka Rady Związku.

Sprawę obchodu 10-letniego jubileuszu Związku uchwalono przekazać Prezydjum Rady Związku, które w porozumieniu z Komitetem Wykonawczym ma ustalić program obchodów dziesięciolecia Związku i przedstawić na następnem posiedzeniu Rady Związku.

Wniosek Dra Wistreicha, aby z okazji 10-lecia wybito odpowiednią odznakę niedużego formatu dla członków Związku przekazano Komitetowi.

Dalej uchwalono wystosować odpowiednie pismo do rąk prezydenta miasta Dra Mieczysława Kaplickiego i dać wyraz żalowi, że przedstawiciele Związku Przemysłowców nie byli uwzględnieni na listach kandydatów do Rady m. Krakowa.

Wreszcie Dr. Wistreich zaproponował, aby członkowie Związku otrzymywali legitymacje wystawione na nazwisko osoby, którą dana firma zapoda i aby Dyrekcja Związku starała się o rozmaite ulgi w hotelach zamiejscowych oraz w teatrze i kinach krakowskich. Wniosek ten uchwalono.

KOMISJA OPINJODAWCZA.

Wybrana w r. 1932 komisja opiniodawcza odbyła w roku sprawozdawczym 2 posiedzenia.

Na pierwszym omawiano projekt rozporządzenia o robotach i dostawach publicznych, na drugim o dezyderatach przemysłu i w kierunku oddłużenia i co do dalszego kierunku polityki bądź wierzyciela bądź dłużnika.

W sprawie drugiej wskazano, iż 3-miesięczny okres odroczenia wypłat jest za krótki, aby w ciągu jego trwania można było dokonać poważniejszych prac w kierunku sanacji przedsiębiorstw.

Prekluzyjny okres trwania odroczenia wypłat obecnie 9 miesięcy jest również zbyt krótki. Gruntowna sanacja przedsiębiorstw zdolnych do życia wymagać może nieraz dwóch okresów operacyjnych, zwłaszcza, jeżeli brać pod uwagę przewlekły charakter kryzysu.

Ponadto każde prawie przedsiębiorstwo, któremu odroczone wyłaty ma z reguły zaległości podatkowe i zaległości z tytułu składek do ubezpieczalni społecznych. Ponieważ na te zobowiązania odroczenie wypłat się nie rozciąga, więc zarówno Skarb Państwa jak gminy i ubezpieczalnie społeczne wykorzystują okres nadzoru, w ciągu którego inni wierzyciele nie mają prawa egzekucji i forsują ściąganie należnych im sum.

Z tego też względu należy rozszerzyć odroczenie wypłat i na zaległości ciężarów publicznych z wyłączeniem jednak wypłat bieżących.

Uwagi komisji opiniodawczej w sprawie dostaw rządowych i komunalnych i sposobu przeprowadzenia przetargów na dostawy i roboty dla władz, użyto do memorjału, wystosowanego w tej sprawie do Minist. P. H.

WALNE ZGROMADZENIE

Doroczne Walne Zgromadzenie członków Związku odbyło się w dniu 27 czerwca 1933.

Przewodniczący prezes prof. inż. Schimitzek podniósł w przemówieniu wstępnem, że rok 1932 wpoił w nas przekonanie o długotrwałości ogólnego zastój gospodarczego, której niestety wszelkiego rodzaju przeciwdziałania, ankiety, próby i t. p. skrócić nie były w stanie. Przeciwnie zarządzenia celne prawie wszystkich państw utrudniając wymianę dóbr wszelkiego rodzaju przedłużają i pogłębiają istniejący zastój gospodarczy. Fala etatyzmu państwowego, skupiającego w swem ręku władzę nad wszelkimi objawami życia gospodarczego, wstrzymuje lub utrudnia działanie wolnych sił w wymianie towarów i obrotach pieniężnych.

Ponieważ z natury rzeczy i z tradycji jesteśmy za wolnością gospodarczą, musimy wyrazić życzenie, ażeby światowe odprężenie polityczne przywróciło dawne zaufanie i zwolniło siły społeczne i gospodarcze naszego kraju dla dobra Ojczyzny.

Dyrektor Związku Dr. Jarszyński powołując się na rozesłane drukiem sprawozdanie uwypuklił niektóre szczegóły działalności Biura Związku i wskazał na ogólny kryzys oraz chaos pojęć gospodarczych w całym świecie, brak planowości i programu. Wszystko to odbiło się również na działalności Związku i Biura Związku. Mimo wielkiego wysiłku tak Zw. jak i Biura, rezultaty pracy nie są takie, jakieby one mogły być w innych warunkach normalnych.

W dyskusji nad sprawozdaniem działalności Związku stwierdzono ogrom pracy włożony przez Dyрекcję i Biuro, chętnie podejmowanie i konsekwentne realizowanie wszelkiej inicjatywy.

Dyrektor Holender podniósł z uznaniem interwencję Związku zarówno u władz krakowskich jak i na terenie warszawskim. Między innymi dzięki tej interwencji Ministerstwo komunikacji zdecydowało budowę 30 km. szosy Kraków-Zakopane bituminem krajowym, mimo projektu oddania tej drogi do pokrycia materiałem zagranicznym. Przez tą dobrze zastoi-

sowaną interwencję Związek przemysłowców uratował egzystencję polskiej placówce przemysłowej i setkom rodzin rolników polskich.

Wniosek wyrażenia dyrekcji Zw. przem. uznania poparty został oklaskami.

Następnie komisja rewizyjna Związku przedstawiła następujące sprawozdanie:

Komisja rewizyjna Zw. przem. w Krakowie zbadła księgi rachunkowe i kasowe, oraz pojedyncze pozycje za rok 1932 i stwierdziwszy ich prawidłowość uznała zamknięcie rachunkowe za r. 1932 jako zgodne z prawdą.

Wobec tego Walne Zgromadzenie przyjęło i zatwierdziło zamknięcie rachunkowe za r. 1932 i udzieliło Dyrekcji Związku absolutorjum z czynności kasowych i rachunkowych.

Wreszcie przyjęło Walne Zgromadzenie budżet roczny, przekontrolowany poprzednio przez prezydjum Rady Związku, a wykazujący dalszą oszczędność w porównaniu z rokiem ubiegłym około 18^{0/0}.

CZYNNOŚCI BIURA ZWIĄZKU.

Agendy Związku spoczywały w ręku Biura Związku, złożonego z dyrektora Dra Zygmunta Jarszyńskiego, wicedyrektora Dra Tadeusza Spitzera oraz wicesekretarza radcy Bolesława Nieświatowskiego. Sił manipulacyjnych miało Biuro cztery, tudzież zatrudniało jednego fachowca w dziale ubezpieczeniowym, jednego inkasenta i dwóch woźnych.

Ciężkie położenie gospodarcze odbijało się naturalnie na położeniu naszego Związku tak pod względem finansowym jak i pod względem współpracy naszych członków. Mimo to sprawy, które bezpośrednio lub pośrednio miały wpływ na życie gospodarcze oraz na stosunki w przemyśle były przedmiotem nieustannych zabiegów i starań Biura Związku i w wielu wypadkach udało się uzyskać pomyślne rezultaty tak w sprawach zasadniczych jak i w potrzebach poszczególnych członków.

Z ważniejszych czynności podjętych przez Biuro Związku w roku sprawozdawczym podajemy:

I. Przedłożone MEMORJAŁY: DO MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

1. O uchylenie zarządzenia, aby do listów przewozowych wewnątrz kraju dołączane były karty rejestracyjne.

2. O zwrot nadpłat za rewizję planów bocznic kolejowych i urządzeń technicznych. Władze kolejowe przeprowadziły rewizję planów i bocznic kolejowych i obciążyły właścicieli bocznic za tę rewizję opłatami ryczałtowymi po 50 zł. Część właścicieli bocznic opłatę tę złożyła zaraz, część zaś z zaplaceniem zwlekała. W międzyczasie opłata ta została niżona przez Ministerstwo na 30 zł. Memorjałem naszym upominamy się o zwrot po 20 zł. tym właścicielom bocznic, którzy na pierwsze wezwanie po 50 zł. zapłacili, a którym Dyrekcje kolejowe nadwyżki tej zwrócić nie chcą.

Ministerstwo wyjaśniło, że rozporządzenie o obniżce opłat z 50 na 30 zł. nie miało zastosowania do umów i planów sporządzonych przed dniem 1 grudnia 1932.

3. W sprawie zmian ogólnych warunków umowy wstawieniowej P. K. P. z właścicielami wagonów prywatnych. W dawnych czasach Władze kolejowe zachęcały strony prywatne, ażeby do transportów, wymagających pewnych specjalnych wagonów — same te wagony nabyły i wagony te do taboru kolejowego wstawiły. Warunki, jakie kolej początkowo za wstawienie specjalnych wagonów prywatnych dawała, były liberalne i dawały stronom prywatnym takie korzyści, że kwoty połączone z nabywaniem wagonów z czasem mogły się zamortyzować. Z biegiem czasu warunki te tak się popsuły, że związki właścicieli wagonów prywatnych jak i niektóre izby handlowe (międzynarodowa w Paryżu) wypowiedziały się za koniecznością uregulowania tej sprawy w ramach konwencji berneńskiej. Memorjał nasz podejmuje tę sprawę i proponuje sposób uzupełnienia konwencji berneńskiej.

4. Memorjał do Ministerstwa Komunikacji w sprawie wykonywania robót systemem gospodarczym. Życie gospodarcze wymaga w dobie kryzysu specjalnej uwagi. W każdej dziedzinie należy dążyć, ażeby Państwo i Związki komunalne najmniejszymi środkami uzyskiwały maksimum świadczeń od swoich obywateli. Możliwość tę uzyskuje Państwo i Władze komunalne w drodze wolnej konkurencji, a mając do dyspozycji cały sztab wyszkolonych, przygotowanych i solidnych przedsiębiorstw powinno wykorzystać ich usługi, jak to się dzieje zagranicą.

Tymczasem dzieje się inaczej. Przedsiębiorstwa prywatne stoją beczynnie, zaś Zarządy drogowe i Władze komunalne inwestują dalej przez zakupno maszyn i taboru drogowego i rozbudowują się na wielkie przedsiębiorstwa drogowe, podczas gdy program rozbudowy dróg ogranicza się wskutek restrykcji budżetowych do najszczuplejszych rozmiarów.

Memorjał nasz zwraca się więc z prośbą do Władz centralnych i Samorządu z prośbą, aby w imię stosunków gospodarczych, w imię interesów Skarbu Państwa oraz należytego rozwoju rodzimego przemysłu drogowego — robót systemem powyższym zaniechały.

5. Memorjał do Ministerstwa Komunikacji w sprawie kart abonentowych kolejowych.

Wobec tego, że przed wojną istniały u nas, a obecnie istnieją w całym szeregu krajów kolejowe karty abonentowe dla przemysłowców, kupców, agentów i wszelkich innych osób karty abonentowe w najrozmaitszych kombinacjach, jako karty miesięczne, kwartalne lub roczne, na pewną ściśle określoną trasę, na wszystkie linje kolejowe w okręgu pewnej dystrykcji lub na wszystkie linje w całym Państwie, wreszcie bilety powrotne jednorazowe z obniżoną stawką — zwracamy się do Ministerstwa Komunikacji o wprowadzenie takich kart abonentowych u nas.

6. W sprawie zmiany ogólnych warunków utrzymania i eksploatacji prywatnych bocznic kolejowych.

Właściciele bocznic kolejowych żalą się na jednostronne i gospodarczo nieuzasadnione stanowisko, jakie przebija się z dotychczasowych ogólnych warunków utrzymania i eksploatacji prywatnych bocznic kolejowych.

Jeden z warunków nie pozwala na zbieranie drobnicy, przeznaczonej dla właściciela bocznic do wspólnego wagonu oraz żąda zamawiania osobnego wagonu na drobnicę, nadawaną przez właściciela bocznic, mimo możliwości nadawania jej do wozu bagażowego pociągu przemysłowego.

Największe trudności wywołuje obecnie podstawianie i zabieranie wagonów prywatnych dla właściciela bocznic względnie obliczanie należności za tę czynność.

Niezwykłe silnie więc występuje brak równowagi między koleją a właścicielami bocznic, objawiające się bezwzględnie traktowaniem warunków przez kolej.

Wreszcie nie jest odpowiednie, ażeby posiadacz bocznic odpowiadał za szkody wyrządzone przez iskry, pochodzące z nienależycie skonstruowanych lub obsługiwanych parowozów lub też przez iskry wynikające z użycia dla parowozu węgla nieodpowiedniej jakości.

Memorjał nasz przedstawia Ministerstwu wszystkie te niedogodności i przedstawia postulaty celem ich usunięcia.

7. W sprawie wydawania przy nadaniu przesyłki za t. zw. żółtym listem przewozowym nie tylko wtórników ale i duplikatów wtórnika.

Przy wysyłce kolejowej towarów za t. zw. żółtym listem przewozowym otrzymuje nadawca wtórnik. Wtórnik ten musi nadawca wysłać odbiorcy, nie posiada więc w ręku żadnego dokumentu na dowód wysłania towaru.

8. W sprawie zwolnienia surowców od podatku ładunkowego w zupełności i o ulgę w tym podatku dla produktów, które w fabrykach miejskich podlegają dalszej przeróbce we formie 50% obniżki od normalnych stawek.

9. W sprawie żądania przez dyrekcje kolejowe przy przetargach przedłożenia dowodu subskrybowania pożyczki naro-

dowej z podaniem subskrybowanej kwoty. Sam odpis dyplomu bez podania kwoty uważają dyrekcje za niewystarczający.

W memorjale prosimy o uznanie samego dowodu subskrybcji za wystarczający.

10. W sprawie przetrzymywania zaliczek kolejowych przez urzędy stacyjne.

11. W sprawie dalszego obniżenia kolejowych stawek tranzytowych wobec niemieckiej walki konkurencyjnej z Gdynią.

DO MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU.

12. W sprawie polskiego przemysłu chłodniczego.

W ciągu ostatnich 10 lat nastąpiła rozbudowa polskiego przemysłu chłodniczego, który obecnie może w bardzo szerokich ramach i jedynie z niedużym ograniczeniem dostarczyć wszystkie te urządzenia chłodnicze, które potrzebom wielkiego przemysłu zakładów komunalnych, potrzebom gospodarstwa domowego, a przede wszystkim przemysłowi wędlinarskiemu i rybnemu odpowiadają.

Koszta połączone z wprowadzeniem tego przemysłu były niezwykle duże, a wysiłki odnośnie wprost olbrzymie. Należy pamiętać o tem, że przy zapoczątkowaniu tej gałęzi przemysłu w Polsce nie było inżynierów specjalistów jak również monterów i robotników fachowo obznajomionych z tą dziedziną.

Mimo tego jednak że Polska jest obecnie w dziedzinie chłodnictwa prawie że zupełnie niezależna od zagranicy — wszelkie wysiłki spopularyzowania tej dziedziny przemysłowej w kraju spotykają się z dużym oporem polskich konsumentów, którzy wolą sprowadzać urządzenia chłodnicze z zagranicy.

W memorjale naszym prosimy o wydanie odpowiednich zarządzeń, w szczególności wydania zakazu przywozu z zagranicy urządzeń chłodniczych, które są wyrabiane w kraju.

13. W sprawie warunków i sposobów przeprowadzania przetargów na dostawy i roboty dla władz rządowych i komunalnych.

Po przedstawieniu w memorjale obecnego wadliwego stanu sprawy prosimy o zarządzenie:

a) aby do przetargów powoływane były tylko firmy solidne i odpowiedzialne, dające gwarancję należytego wykonania zamówienia i użycia dobranych surowców,

b) zastrzeżenie w warunkach przetargów, że użyty do wykonania zamówienia materiał jakoteż i wykonanie zamówienia poddane będą kontroli techniczno-odbiorczej,

c) istotne przestrzeżenie tej kontroli,

d) uwzględnianie ceny rynkowej jako miarodajnej,

e) nielączenie sprawy przetargów z zakupem złomów.

14. W sprawie nowelizacji istniejących obecnie przepisów paszportowych.

Biuro zrzeczeń gospodarczych Śląska Cieszyńskiego wniosło imieniem całego szeregu związków, cechów i stowarzyszeń szeroko umotywowaną prośbę o nowelizację obecnych przepisów paszportowych.

Prośbę tę poparliśmy w naszym memorjale.

15. W sprawie wydania przepisów o oznaczaniu wagi, jakości i miejsca pochodzenia paczek świec w obrocie handlowym.

Na rynku świec dają się zaobserwować niepokojące, w coraz ostrzejszej formie występujące objawy nieuczciwej konkurencji. Powstają coraz to nowe, na sposób „kuchenny” prowadzone wytwórnie świec, usuwające się przed rejestracją zarówno u władz skarbowych, jakoteż u władz przemysłowych. Wytwórnie te czynią solidnemu i rzetelnie pracującemu przemysłowi olbrzymią konkurencję, wyrządzają nadto szkodę konsumentowi, wprowadzając go opakowaniem w błąd co do jakości i wagi.

W memorjale przedstawiamy projekt rozporządzenia, wedle którego na opakowaniu świec winna być podana waga jednostkowa, oznaczenie jakości, dalej firma względnie nazwa wytwórni świec i jej siedziba z bliższym adresem.

16. Przeciwno przerostowi opłat związanych z uzyskaniem pozwolenia przywozu.

Obecnie urzędy celne policzają prócz normalnych opłat celnych jeszcze ponadto opłaty manipulacyjne, dalej Związek izb przemysłowo-handlowych ściąga jeszcze kwoty na fundusz eksportowy z racji udzielania pozwoleń przywozowych.

Popieranie eksportu jest rzeczą niezmiernie ważną, nie można jednak ciężaru popierania eksportu przerzucać generalnie na import, gdyż w bardzo wielu wypadkach importuje się bądźto surowiec, bądźto pewne materiały pomocnicze nawet i maszyny, które są niezbędnie konieczne dla rozwoju produkcji krajowej i jej uszlachetnienia, często właśnie w celu usprawnienia eksportu tej produkcji. Jednostronne forsowanie eksportu metodą generalnego obciążania importu może wywołać pewne dysproporcje, które spowodują, że import wprawdzie się zmniejszy ale nie stanie również towaru na eksport.

17. W sprawie projektu ustawy o znakowaniu przedmiotów wytwórczości polskiej.

18. W sprawie projektu ustawy o zastrzeżeniu prawa własności przy sprzedaży.

19. W sprawie projektu nowego kodeksu handlowego.

DO MINISTERSTWA SKARBU.

20. W sprawie niewłaściwego taryfikowania planów i rysunków.

Pewne przedsiębiorstwo przemysłowe sprowadza z zagranicy urządzenia fabryczne i dla zapoznania się z tem urządzeniem zażądało od firmy dostarczającej nadesłania planów.

Plany te nadeszły, a ponieważ przekroczyły wagę 250 gramów Urząd pocztowo-celny je zatrzymał z umotywowaniem, iż druki oraz rysunki przemysłowe i handlowe zabronione są do przywozu, żądając równocześnie wykazania się pozwoleniem przywozu.

Wykazujemy w memorjale, że plany rysunkowe, odnoszące się do urządzenia pewnej instalacji nie mogą podpadać pod pojęcie „druki przemysłowe i handlowe”.

21. W sprawie opłaty stempelowej od emisji akcji.

Zniżka stempelowa od emisji akcji wynosiła 1⁰/₀, straciła jednak ważność z dniem 31 grudnia 1932.

Ponieważ większość spółek akcyjnych będzie musiała wkrótce przystąpić do powiększenia kapitału akcyjnego, nadwyróżonego stratami w latach 1930—1932 — przeto w interesie wielkiego przemysłu prosimy o przywrócenie wyżej wspomnianej niżki.

22. W sprawie pobierania podatku ładunkowego przy wysyłce towarów do miast.

W obecnym czasie, kiedy towar ze względu na spadek wartości obciążony jest nieproporcjonalnymi kosztami przewozu kolejowego w stosunku do swej wartości — niewspółmierność ta ulega znacznemu zwiększeniu przy wysyłce towarów do miast, które pobierają podatek ładunkowy, obliczony na podstawie taryfy kolejowej. Poza niezwykle obciążeniami życia gospodarczego powoduje to uchylanie się przemysłu i handlu od transportów kolejowych i wykorzystywanie transportu autami ciężarowymi względnie końmi nawet na bardzo znacznych odległościach.

23. Przeciw żądaniu władz skarbowych, skierowanemu do właścicieli przedsiębiorstw, aby przedkładały zestawienia poborów swych pracowników.

Ponieważ urzędy skarbowe posiadają już stałe wykazy miesięczne pracowników opłacających podatek dochodowy i mogą z łatwością stwierdzić, czy który z pracowników nie podpada dodatkowemu podatkowi od skumulowanych uposażeń — przeto żądanie ponownego przedkładania takich wykazów dla władzy jest niepotrzebne, a przyczynia zbędnej pracy przedsiębiorstwom, które i tak w obecnym czasie przeciążone są nadmierną ilością wykazów statystycznych.

24. O przesunięciu terminu składania władzom skarbowym zeznań w obrocie (art. 55 ust. o podatku przemysłowym przesunięty został na dzień 1-go maja.

Terminy zeznań osób prawnych do podatku dochodowego ustalone są na 1-go kwietnia z tem, że termin ten może być prolongowany do 1 maja. Prolongata ta następuje zwykle w ostatnim momencie, co wywołuje niepewność podatnika, co do możliwości dotrzymania przepisanej ustawą terminu.

Sprawa ta napotyka na inne jeszcze trudności. Podstawą zeznania podatkowego jest bilans sporządzony przez osoby prawne, zobowiązane do składania publicznych rachunków. Ustawa o spółkach akcyjnych przewiduje jako termin walnego zgromadzenia rocznego — służącego m. i. także do zatwierdzenia bilansu — koniec maja. Wobec tego termin do zeznań osób prawnych winien być przesunięty do końca czerwca każdego roku, gdyż tylko na podstawie bilansu, zatwierdzonego przez walne zgromadzenie można zeznać podatek dochodowy.

Zwyczajnie dopiero w miesiącu styczniu następuje rozliczenie ze składami komisowemi, zastępcami, odbiorcami hurtownymi i detailicznymi. Na podstawie wyciągów rozliczeniowych rozpoczyna się nieraz kilka tygodni trwająca korespondencja, odnosząca się do bonifikat, uznań, stanów i t. d., dlatego termin zeznania do podatku obrotowego musi być przedłużony poza czas ustawą nakreślony.

25. Podwyższenie stopy amortyzacyjnej dla urządzeń i nieruchomości fabrycznych w okresie lepszej konjunktury.

Postulat przyznania wyższej stopy amortyzacyjnej uzasadniony jest tem, iż na skutek częściowego lub całkowitego unieruchomienia zakładów i braku należytej konserwacji urządzenia i maszyny, uległy w okresie kryzysu większemu zniszczeniu, niżby to miało miejsce wtedy, gdyby zakłady te były w pełnym ruchu. Poza tem też uwzględnić należy fakt, że straty bilansowe, jakie przedsiębiorstwa przemysłowe wykazywały w ostatnich latach, nie pozwalały nawet na ustawowo przewidzianą amortyzację tych urządzeń w ciągu całego tego okresu czasu. Logicznem jest zatem żądanie, aby w razie ewentualnego poprawienia się sytuacji gospodarczej — przedsiębiorstwa miały możliwość uzupełnienia w ten sposób planowej i dla przedsiębiorstwa nieodzownej amortyzacji.

Stawki przewidziane rozporząd. wykonawczem do ustawy o państw. podatku dochodowym nie są wystarczające nawet na amortyzację normalną i należałoby je podwyższyć przynajmniej o 50⁰/₀.

Postulat amortyzowania dawnych strat bilansowych w okresie dobrej konjunktury posiada ważniejsze znaczenie, jak kwestja podwyższenia stopy amortyzacyjnej dla urządzeń fabrycznych. W obecnym stanie rzeczy władze nie uwzględniają odpisów takich przy wymiarze podatku dochodowego. Przychylnie załatwienie tego postulatu leży w interesie nie samych tylko przedsiębiorstw, ale również i w interesie państwa, które rozumie korzyści, płynące z należytego rozwiązania kwestji rentowności przedsiębiorstw przemysłowych, mocno nadwątlonych długotrwałym kryzysem i starających się o zdobycie zdrowych podstaw dalszego rozwoju.

26. W sprawie ulg dla założyć się mającej w kraju suszalni i mielarni papryki.

W Polsce nie ma dotychczas suszarni i młyna papryki, wobec czego mieloną paprykę sprowadza się częściowo z Węgier, częściowo z Austrii. W roku 1931 sprowadzono z Węgier 21.000 kg. z Austrii 19.600 kg., w roku 1932 z Węgier 21.900 kg. a 16.500 kg. z Austrii.

Obecnie zamierza pewna firma założyć w Krakowie suszarnię strączków papryki i młyn do mielenia tychże.

Prosimy więc o dostosowanie stawki konwencyjnej 82/5 do zmienionej taryfy celnej, zastępując ówczesną stawkę zł. 90 stawką conajmniej 250 zł., tudzież o zwolnienie strączków od cła przez wprowadzenie autonomicznej ulgi celnej dla suszonych strączków papryki, dla celów przemysłowych za zezwoleniem Ministerstwa Skarbu.

27. Przeciw wprowadzeniu podatku od bibulek.

Projektowane jest nałożenie podatku od bibulek, których waga jednego metra kwadratowego nie przekracza 17 gramów w kwocie zł. 4 od jednego kg., przy wadze większej od 17 gram. do 22 gram. w kwocie 2 zł. od 1 kg. i przy wadze od 22—28 gram. w kwocie 1'50 zł. od 1 kg.

W memorjale podnosimy, że bibulka papierosowa dla monopolu tytoniowego wyłączoną będzie naturalnie od podatku, natomiast nastąpi podrożenie bibulek tylko dla konfekcjonowanych bibulek w formie książeczek lub gilz. Będzie to miało ten skutek, że konsumenci przejdą do bibulek grubszych albo wyrzekną się wprost palenia papierosów, przerzucając się do fajek, gdzie bibulka jest niepotrzebną.

Bibulki używanej do rolek krepowych i bibulki kwiatowej, dalej na serwetki, papier toaletowy, papier woskowy itd. z chwilą podrożenia przestaną albo zupełnie odchodzić albo zbyt ich spadnie tak dotkliwie, że fabrykacja wprost nie będzie się kalkulować.

Taksamo nastąpi ograniczenie konsumpcji przy kalce maszynowej i ołówkowej.

Jeżeli się do tego wszystkiego doda przewidziane uboczne uciążliwości, jak obowiązek dostarczania nadzorowi skarbowemu bezpłatnego mieszkania z opalem i światłem, kancelarji na załatwianie czynności manipulacyjnych, usuwanie podejrzanych pracowników przedsiębiorstwa, sprawdzanie przywozu i t. d., mieć się dopiero będzie obraz skutków, jakie proponowany podatek za sobą pociągnąć musi, a więc podrożenie odnośnych artykułów, spadek konsumpcji, zniszczenie istniejących fabryk bibulek i przedsiębiorstw, które towaru tego używają lub nim handlują, niewyluczając monopolu tytoniowego, a co zatem idzie pozbawienie pracy kilku setek robotników z rodzinami przy fabrykach tych i przedsiębiorstwach zajętych.

28. W sprawie przedkładania urzędom skarbowym zestawień poborów pracowników celem sprawdzenia prawidłowego obliczania różnicy w podatku dochodowym skumulowanych uposażeń.

29. W sprawie zniesienia opłat od reklam i plakatów przy drogach poza obrębem miast, przewidzianych ustawą o funduszu drogowym.

30. Przeciw obciążaniu przemysłu 10⁰/₀ dodatkiem do podatku przemysłowego i gruntowego na cele funduszu interwencyjnego dla rolnictwa.

31. O liberalne traktowanie rozporządzenia wykonawczego w sprawie ulg o nowo urządzonych budowlach.

DO MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ.

32. Przeciw przejściu w cegielniach i wapiennikach na 4 zmiany robocze po 6 godzin.

33. Z prośbą aby od zakładów przemysłowych zatrudniających powyżej 50 robotników przyjmowano deklaracje, dotyczące opłat na Fundusz Pracy, w których cyfry wymagane w rozp. Prezesa Rady Ministrów o świadczeniach na rzecz Funduszu Pracy podawane były w zestawieniu globalnem.

34. W sprawie wyjaśnienia, czy robotnicy zatrudnieni w gospodarstwach leśnych, podlegają obowiązkowi uiszczania opłaty na rzecz Funduszu Pracy.

Jakkolwiek tekst ustawy wyłącza tylko robotników rolnych, to jednak słusznem jest, że wyjęci z pod ustawy winni być również robotnicy, zatrudnieni w gospodarstwach leśnych, które w szerszem rozumieniu uważać się powinno również za odłam gospodarstwa rolnego. Takie rozumowanie ma tembardziej słuszne uzasadnienie, jeżeli przy zwolnieniu gospodarstw rolnych kierowano się szczególnem zubożeniem tychże, wskutek ogólnej nieproduktywności — co u właścicieli lasów przedstawia się jeszcze krytyczniej. Wszak ceny drzewne spadły niżej kosztów produkcji, a właściciel lasu jest ponadto ustawami zmuszony do stałego a kosztownego zalesiania zrębów, nie mając na to odpowiednich dochodów z lasu.

35. O autentyczną interpretację § 2 i 3 kodeksu zobowiązań (D. U. N. 82, p. 598) w sprawie wypowiedania na 6 miesięcy pracownikom, którzy przepracowali w przedsiębiorstwie lat 10 w szczególności czy przepis ten odnosi się do wszystkich pracowników, czy tylko do pracowników umysłowych.

DO MINISTERSTWA POCZT I TELEGRAFÓW.

37. Na życzenie Związku przemysłowców w Sosnowcu poparliśmy sprawę automatyzacji sieci telefonicznej w Zagłębiu Dąbrowskiem.

W związku z tem wysunęliśmy postulat obniżenia opłat za telefoniczne rozmowy międzymiastowe, a szczególnie na odległość 15 km., co ma wielkie znaczenie dla większych ośrodków jak Kraków, Biała, Tarnów, Nowy Sącz, Sosnowiec, Żywiec, Dąbrowa i t. d., które mają ożywione stosunki z mniejszymi miejscowościami najbliższej okolicy, a sfery gospodarcze muszą opłacać znaczne należitości za rozmowy międzymiastowe, gdyż taryfa telefoniczna przewiduje najniższą stawkę za odległość 25 km.

Tosamo odnosi się do Zagłębia Krakowskiego.

37. O znizenie opłat od skrzytek pocztowych.

Wobec ogólnej tendencji zniżania opłat pocztowych i telegraficznych zwracamy uwagę na zbyt wysokie opłaty od skrzytek pocztowych, specjalnie dla listów wartościowych, przekazów i paczek. Opłata miesięczna dla listów zwykłych wynosi zł. 1, dla wartościowych i przekazów już złotych 5, a dla paczek nawet zł. 25.

Przedsiębiorstwa przemysłowe żalą się, że różnice w opłatach za poszczególne rodzaje skrzytek są niestosunkowo wysokie i stoją w rażącym stosunku do opłat, jakie żądane są za safesy bankowe. Zabieranie przesyłek ze skrzytek przez abonentów zmniejsza wybitnie odpowiedzialność poczty i pracę listonosza, co również pod uwagę wzięte być powinno.

Znizenie opłat od skrzytek pocztowych ułatwi z jednej strony rozpowszechnienie się używania skrzytek, z drugiej zaś strony zmniejszy przemysłowi sumę wydatków pocztowych, obecnie niepomierne wysokich.

38. W sprawie nalepek na listy polecane.

Prawie wszystkie państwa w Europie posługują się na listach polecanych nalepkami z wydrukowaną nazwą urzędu

pocztowego i znakiem „R“. W Polsce natomiast używa się tylko pieczętek, które odbijają się bardzo niewyraźnie, tak że często nazwy urzędu pocztowego odczytać nie można, pomijając już to, że pieczętki takie wyglądają bardzo nieestetycznie i mogą rzucać niekorzystne światło na nasze urzędy pocztowe szczególnie jeżeli chodzi o listy zagraniczne.

39. O wyjaśnienie przepisów ordynacji pocztowej, dotyczących papierów handlowych (§ 86).

Przepisy sprawy tej dotyczące nasuwają przedsiębiorstwom przemysłowym i handlowym pewne wątpliwości, a i urzędy pocztowe rozmaicie interpretują odnośne przepisy, co daje powód do częstych rekryminacji. Prosimy więc o wyjaśnienie

a) czy rachunek kupiecki (faktura), który przedsiębiorca wysyła do klienta po ekspedycji towaru, może być uważany za papier handlowy w tym wypadku, gdy nie zawiera żadnego potwierdzenia otrzymanej waluty, a jednak odnosi się do transakcji handlowej, zawartej bezpośrednio przed wysłaniem.

Urzędy pocztowe, trzymając się tekstu § 86 ordynacji pocztowej, że za papiery handlowe uważa się dokumenty, które nie posiadają charakteru korespondencji bieżącej n. p. otwartego listu z dawniejszej daty i t. d., kwestjonują taką fakturę, nie przyznają jej charakteru papieru handlowego i żądają normalnej opłaty pocztowej.

b) czy do faktury przesłanej jako papier handlowy może być dołączony niewypełniony blankiet P. K. O.

Przedsiębiorstwa przemysłowe i kupcy chcąc ułatwić klientowi przesyłkę należytości za dostarczony towar, dołączają do faktury niewypełniony blankiet P. K. O.

Urzędy pocztowe i tego rodzaju przesyłki kwestjonują i żądają normalnej opłaty.

Stanowisko urzędów pocztowych jest niesłuszne, gdyż z postanowienia §. 86. ord. pocztowej wynika niewątpliwie, iż faktura o ile nie ma w niej dopisków, noszących charakter korespondencji bieżącej i osobistej, należy uważać za papiery

handlowe a dołączenie blankietu P. K. O. nie odbiera jej tego charakteru.

W odpowiedzi na powyższe zapytanie otrzymaliśmy wyjaśnienie, że rachunki kupieckie (faktury) mogą być wysyłane jako papiery handlowe tylko pod warunkiem, że nie zawierają takich odręcznych dodatków, które wskazywałyby na korespondencję osobistą. Natomiast w fakturach, czy też w kartkach objaśniających dołączonych do faktur wolno umieszczać odręczne opusty lub zniżki (skonto-rabat) należność za pośrednictwo, prowizję i sposób zapłaty np. „płatny gotówką do...“, „Należność będzie pobrana zapomocą zlecenia pocztowego“ i t. p., następnie dzień i ilość dostarczonego towaru, odnoszącego się do faktury, stempelkiem zaś lub drukiem notatki odnoszące się do towaru np. „stosownie do zamówienia z dnia...“ „Ceny obowiązują od...“ „Skrzynie bezzwłocznie zwrócić“ i t. p.

Nie wolno jednak umieszczać notatek o zamówieniach lub dostawach poprzednich lub mających nastąpić albo innych uwag, odnoszących się nie do przysłanego rachunku.

Dołączanie blankietu nadawczego P. K. O. nie jest przewidziane a więc niedopuszczalne.

Rachunki kupieckie mogą być pod warunkami powyżej przytoczonymi przesyłane jako papiery handlowe, muszą być jednakże wysyłane albo pod opaską albo w otwartych kopertach z napisem „papiery handlowe“ i opłacone całkowicie przy nadaniu.

40. O zniżkę opłat pocztowych.

Prawie wszystkie bez wyjątku opłaty pocztowe są jak na obecne czasy i stosunki kryzysowe za wysokie.

To też legalnie i nielegalnie rozpowszechnia się coraz więcej roznoszenie korespondencji przez własnych gońców, przez posłańców publicznych i zawodowo trudniących się roznoścami, oraz przez wysyłanie listów zbiorowych, a o ile chodzi o paczki, przez t. zw. frachciarzy, którzy zabierają z sobą paczki do wagonu. Pociąga to za sobą spadek korespondencji listowej i przesyłek pocztowych.

Co do paczek pocztowych zwrócono uwagę, że 20 kg. pakiet z Krakowa do Wilna (ponad 600 km.) kosztuje zł. 10, podczas gdy taki sam pakiet wysłany z Polski do Pragi lub z Pragi do Polski, a więc na znacznie większą odległość kosztuje 4 franki szwajcarskie, czyli zł. 7.20 a na dalsze odległości wypada frankatura jeszcze taniej.

Tak samo opłaty telegraficzne i telefoniczne są na obecne stosunki za wysokie i powodują zanik korespondencji telegraficznej i nieustanny ubytek abonentów telefonicznych.

W memorjale więc przedstawiamy postulaty naszych członków a w szczególności prosimy o :

Zniżki opłaty za listy, za inkaso weksli, za przesyłki za pobraniem, za telegramy, za wyszukanie niedokładnie oznaczonego adresata, za przesyłki towarowe, za próbki bez wartości (specjalnie przy masowych wysyłkach) itp.

DO MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI.

41. W sprawie adnotacji prawa zastawu.

Wedle ustawy o wierzytelnościach z 29/3. 1933, Dz. U. Nr. 23, poz. 213, podlegają moratorjum do 1./X. 1934 za 6⁰/₀ odsetkami wszystkie wierzytelności hipoteczne, zaciągnięte przed 1-ym lipca 1932 oraz zabezpieczone umownem prawem zastawu.

Ustawa powyższa mówi o intabulacji, prenotacji i t. zw. ostrzeżeniu. Natomiast nie wspomina o t. zw. adnotacji prawa zastawu.

Ponieważ cały szereg przemysłowców zaciągnęło pożyczki na skrypt dłużny z tem, że dłużnik zezwala na zainstabulowanie danej wierzytelności, wypływającej ze skryptu dłużnego ze stopniem hipotecznym, odnotowanym pod daną pozycją w stanie biernym na zasadzie uchwały sądu grodzkiego (t. zw. adnotacja zamiaru zaciągnięcia pożyczki) przeto niejasnem jest, czy wpisy z adnotacji również podlegają przepisom wymienionej na wstępie ustawy.

Ponieważ w sądzie zawisł na tem tle cały szereg sporów — sprawa wymaga wyjaśnienia.

DO MINISTERSTWA WYZN. REL. I OŚW. PUBL.

42. W sprawie konkurencji warsztatów szkolnych z przedsiębiorstwami przemysłowymi.

Coraz częściej zdarzają się wypadki powierzania zamówień warsztatom szkolnym na wykonanie rozmaitych robót. W dzisiejszych nad wyraz ciężkich czasach dla przemysłu jest to stwarzaniem niczem nieuzasadnionej dorywczej i szkodliwej konkurencji. Powodem jest tu z jednej strony zakorzenienie się pewnych poglądów społecznych, że należy zawsze dawać pierwszeństwo w zarobku instytucji o charakterze publicznym przed interesem firmy prywatnej, z drugiej zaś strony aktywność szkół w tym kierunku, aby wykazać się energią i przedsiębiorczością przysparzającą szkole dochodów. Takie nastawienie wprowadzane konsekwentnie w czyn zmierzałoby chyba do anormalnej zmiany ról a mianowicie zajmowanie się szkolnictwem przemysłem — trudno zaś sobie wyobrazić i nie leży chyba w niczyim zamiarze, aby przemysł zaczął się zajmować szkolnictwem.

Memorjał nasz zwraca się do Ministerstwa z prośbą o przedsięwzięcie odpowiednich kroków niedopuszczających do powierzania warsztatom szkolnym robót, które z natury rzeczy są specjalnością przemysłu.

DO PREZYDJUM RADY MINISTRÓW.

43. O obniżenie opłat dla pojazdów mechanicznych.

Rozporz. Rady Ministrów z 29/II 1932 Dz. U. R. P. Nr. 20 poz. 139 wprowadzone zostały na rok budżetowy 1932/33 opłaty od pojazdów mechanicznych. Rozporządzenie to przynosi pewne drobne ulgi w stosunku do pierwotnych stawek, ustalonych ustawą z 3/2 1931 Dz. U. Nr. 162 poz. 81 o funduszu drogowym — jest jednak nadal nadmiernym obciążeniem, które nie odpowiada obecnemu stanowi gospodarczemu.

Faktem stwierdzonym jest, że cały szereg przedsiębiorstw przemysłowych zastanowił swoje pojazdy mechaniczne, przechodząc o ile to tylko możliwe na pojazdy konne. Zmniejszyły

się przez to — dochody funduszu drogowego a powiększyło się zniszczenie dróg, gdyż pojazdy mechaniczne chodzą na gumach a konne na żelaznych, wąskich obręczach, wrzynających się w drogi.

Wobec tego efekt wysokich opłat jest podwójnie szkodliwy dla Skarbu Państwa względnie dla fund. drogowego. Jednak i dla przemysłu wynika stąd szkoda z powodu pracy nieekonomicznej pod względem czasu i sprawności, jaką jest bezsprzecznie praca koni w porównaniu z pracą pojazdów mechanicznych.

Memorjaly ściśle branżowe podane są przy odnośnych Sekcjach.

II. OPINJE I KONFERENCJE.

Biuro Związku opracowało i przedłożyło Ministerstwu oraz Izbie Przemysłowo-Handlowej opinie w całym szeregu kwestji podatkowych, cłowych, wyciągów handlowych i t. d.

Opinia w sprawie nowelizacji ustawy o prawie przemysłowym.

Wnioski w sprawie zmian kolejowych rozkładów jazdy.

Opinia czy krajanie i mielenie ziół oraz mielenie korzeni uważane jest za przerób czy też za czynność przygotowawczą po myśli art. 7 ust. o państw. podatku przem.

Opinia co do projektu rozporz. o scaleniu podatku przemysłowego od zapalek.

Uwagi co do projektu ustawy o podatkach od bibulek, od kwasu węglowego i od sody.

Opinia co do projektów wystaw oraz regulaminów złożonych przez Towarz. wystaw i targów w Gdyni.

Opinia czy eksportowane przez przedsiębiorstwo handlowe odpadki, wióry i lom metalowy należy uważać za surowiec czy też za półfabrykat.

Opinia w sprawie czy przemysłowiec względnie kupiec czyni zadość art. 33 ust. przem., jeżeli wywiesi nad drzwiami przedsiębiorstwa tylko karteczkę lub maleńką tabliczkę z imieniem i nazwiskiem.

Opinię co do referatu Izby P. H. w Poznaniu, dotyczącego opodatkowania t. zw. zysków sanacyjnych.

Zaopiniowanie projektu pisma Izby P. H. w Krakowie do Ministerstwa Skarbu w sprawie zasięgnięcia opinii Izb przy wymiarze podatku dochodowego.

Opinia co do projektu rozporządzenia o ordynacji podatkowej.

Opinia co do memorjału Izby P. H. w Łodzi w sprawie opodatkowania przedsiębiorstw ekspedycyjnych.

Opinia co do projektu rozporz. o zasadach sporządzania bilansu, zamknięć rachunkowych i sprawozdań osób prawnych, zobowiązanych do prowadzenia ksiąg handlowych.

W przedmiocie pisma Związku fabryk wyrobów ogniotrwałych kamionkowych i cerami szlachetnej w sprawie pojęcia remontów.

W sprawie opłat stemplowych od kolejowych dokumentów przewozowych.

W sprawie zmiany dotychczasowego kartonowego opakowania papierosów na opakowanie miękkie przy pomocy nie-wyrobianej w kraju cynfolji.

Opinia, czy wytwarzanie okuć budowlanych należy do przemysłu fabrycznego, czy rzemieślniczego.

W sprawie projektu rozporz. o znakowaniu wyrobu wytwórczości polskiej.

W sprawie projektu kodeksu handlowego.

W sprawie postulatów, dotyczących spraw skarbowych a zestawionych przez Związek Izb P. H. w Warszawie.

Uwagi odnośnie do projektu rozporz. w sprawie ogłaszania uchwał i postanowień karteli.

W sprawie, czy potrzebne jest wystąpienie Związku Izb P. H. w kierunku rozszerzenia pojęcia zaległości nieściągalnych.

Czy istnieje zwyczaj handlowy, wedle którego należy się agentom prowizja także i od tych zamówień, które bezpośrednio dokonane zostały w firmie, o ile agent pozyskał tego klienta poprzednio dla firmy.

Czy makuchy lniane i słonecznikowe są surowcem, półfabrykatem czy wyrobem gotowym w rozumieniu ust. o podatku przemysł.

Uwagi co do projektu międzynarodowych określeń dla handlu zewnętrznego.

Uwagi do projektu rozporz. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa i t. d.

Opinia do projektu rozporz. Rady Ministrów o oznaczaniu miary przędzy wełnianej, półwełnianej i bawełnianej, przeznaczonej do detalicznej sprzedaży.

Jaki istnieje zwyczaj handlowy przy wypłacie prowizji agentom handlowym mianowicie, czy prowizja staje się płatną po zawarciu umowy kupna czy też w miarę uiszczania opłat na poczet ceny kupna.

W sprawie kredytu warrantowego na żądanie Minist. P. i H.

Czy wyrób pieczęci kauczukowych należy uważać za przemysł wolny.

Czy blichowanie wzgl. farbowanie przędzy należy uważać za czynność przygotowawczą czy też za przerób.

W sprawie scalenia podatku przemysłowego dla włókiennictw.

W sprawie projektu likwidacji zaległości z tytułu podatków i świadczeń socjalnych.

Opinia w sprawie projektu o rejestrowym zastawie na ruchomościach.

Opinia czy blichowanie i farbowanie jest przemysłem czy handlem.

Opinia w sprawie projektu o zastawieniu prawa własności ruchomości do czasu zapłaty całej ceny kupna przy sprzedaży na raty.

Opinię w sprawie usunięcia urzędu pocztowego Nr. 12 a uruchomienie urzędu Nr. 8 w Krakowie.

Delegaci Biura brali udział w licznych konferencjach, urządzanych przez różne instytucje tak przemysłowe jak i nieprzemysłowe. Wymienimy konferencję w sprawie obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, konferencję celem omówienia szczegółów organizacji i planu finansowego dla wyszkalania akwizytorów i kupców podróżujących, konferencję właścicieli wagonów, konferencję właścicieli bocznic kolejowych i placów składowych, konferencję informacyjną w sprawie utworzenia kartelu cegielnianego, wapienniczego, mebli giętych i t. d.

III. POŻYCZKA NARODOWA.

Włodarze Rzeczypospolitej Polskiej i Władze odpowiedzialne za budżet zwróciły się do obywatelstwa polskiego z wezwaniem do subskrypcji pożyczki narodowej.

Centralny Związek przemysłu polskiego przyłączył się do tej akcji i w odezwach swoich do poszczególnych grup przemysłu polskiego sprawę tę gorąco poparł.

Związek Przemysłowców w Krakowie podjął akcję propagandową w Krakowie nie tylko wśród swych członków, lecz także wśród społeczeństwa i był w Krakowie pierwszą instytucją, która rozwinęła energiczną działalność w sprawie subskrypcji Pożyczki Narodowej.

Rada Związku przemysłowców w Krakowie uchwaliła na posiedzeniu w dniu 14 września 1933 sprawę pożyczki narodowej gorąco poprzeć i ustaliła normy udziału w subskrypcji w myśl zlecenia C. Z. P. P.

Biuro Związku zajęło się usilną propagandą powyższej sprawy, a wynik tej pracy był wcale wydatny.

Normy udziału w subskrypcji pożyczki narodowej ustalił Centralny Związek Przemysłu Polskiego w następujący sposób:

A. dla osób prawnych (spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością)

- a) 8⁰/₀ od obrotu ustalonego dla wymiaru państwowego podatku przemysłowego za rok 1932.
- b) 6⁰/₀ dochodu podatkowego ustalonego lub (w braku wymiaru) zeznanego na rok podatkowy 1932 to jest według bilansu za rok 1931, albo w wypadkach łamanego roku operacyjnego — za rok 1930/31.

B. Dla przedsiębiorstw jednoosobowych, spółek firmowych i firmowo komandytowych:

- a) 8⁰/₀ od obrotu ustalonego dla wymiaru państwowego podatku przemysłowego za rok 1932.
- b) 6⁰/₀ dochodu podatkowego właściciela względnie wszystkich współwłaścicieli (wspólników firmowych i komandytowych) osiągniętego z danego przedsiębiorstwa w roku 1931, a ustalonego przy wymiarze podatku dochodowego na rok 1932.

Uwaga: Wobec tego, że najmniejszy odcinek Pożyczki Narodowej wynosi 50— zł., sumy subskrybowanej Pożyczki powinny być zaokrąglone wzwyż do wielokrotności 50— zł.

DZIAŁ II.

W sprawie udziału w subskrypcji członków władz przedsiębiorstwa.

Członkowie Rad Nadzorczych, Zarządów i Dyrekcyj przedsiębiorstw przemysłowo-handlowych przeznaczają na subskrypcję pożyczki $\frac{1}{12}$ część swego rocznego dochodu, a to na następujących podstawach:

A. Od dochodów objętych zeznaniem o dochodzie, złożonym w kwietniu 1933 r. — deklaruje się $\frac{1}{12}$ część ogólnej sumy zeznanego dochodu, lecz z wyłączeniem dochodu z tan-
tjem. Deklarację co do tej części subskrypcji składa się bezpośrednio w jednej z instytucji, przyjmujących subskrypcję, w miejscu zamieszkania deklarującego, na blankiecie, który można będzie dostać w tejże instytucji.

B. Od wszelkiego rodzaju dochodów z uposażeń, od których potrącany jest przez przedsiębiorstwo podatek dochodowy od uposażeń oraz od wszelkich tantjem deklaruje się kwotę w wysokości jednomiesięcznego bieżącego uposażenia zwiększoną o $\frac{1}{12}$ część wszelkiego rodzaju dodatkowych wynagrodzeń i wszelkiego rodzaju tantjem, obliczonych w stosunku rocznym.

Deklarację co do tej części subskrypcji (punkt B) składa się w każdym przedsiębiorstwie oddzielnie na wspólnej liście z pracownikami danego przedsiębiorstwa.

Uwaga: Wobec tego, że najmniejszy odcinek Pożyczki Narodowej wynosi 50— zł., sumy subskrybowanej pożyczki powinny być zaokrąglone wzwyż do wielokrotności 50-ciu zł.

DZIAŁ III.

W sprawie ułatwienia udziału w subskrypcji urzędnikom przedsiębiorstwa.

Urzędnicy przedsiębiorstw i organizacyj gospodarczych z całą pewnością powezmą samorzutnie uchwały co do wysokości swego udziału w Pożyczce Narodowej. Nie wątpimy, że normy te nie będą niższe od norm uchwalonych przez urzędników państwowych i zrzeszenia urzędników prywatnych.

Przedsiębiorstwa winny jednakże spełnić trzy zadania:

Po pierwsze — ułatwić technikę subskrypcji przez stworzenie dwóch list subskrypcyjnych, obejmujących wszystkich urzędników przedsiębiorstwa i zaopatrzonych w osobiste podpisy urzędników. Jedna lista — wewnętrzna — ustalająca podstawy obliczenia i warunki spłaty pożyczki; druga — urzędowa — do złożenia w instytucji przyjmującej zapisy na pożyczkę. Tę drugą listę winny zapoczątkować podpisy wszystkich członków władz przedsiębiorstwa, pobierających uposażenie lub tantjemy.

Po drugie — po wypełnieniu tej drugiej urzędowej listy dopełnić wszystkich formalności związanych z subskrypcją analogicznie jak to jest w wypadku potrącenia podatku dochodowego od uposażeń urzędników.

Po trzecie — ułatwić urzędnikom dokonanie wpłat na subskrypcję, rozkładając potrącenia z wszelkiego rodzaju uposażeń urzędników na okres dłuższy, niż to jest przewidziane w warunkach subskrypcji.

Centralny Związek Przemysłu Polskiego uchwalili wreszcie przesłać wszystkim poszczególnym przedsiębiorstwom odezwę przemysłu polskiego w sprawie Pożyczki Narodowej i potrzebne druki i formularze.

W myśl powyższych norm rozwinięta propaganda Biura Związku dała następujący rezultat:

Przedsiębiorstwa przemysłowe zrzeszone w naszym Związku subskrybowały ogółem 2,771.850 zł. z czego na same przedsiębiorstwa wypada zł. 1,905.050 na urzędników zaś i robotników tychże przedsiębiorstw 866.800 zł.

Poszczególne raty pożyczki płacone są w wyznaczonych terminach.

IV. SPRAWY BIEŻĄCE.

W roku sprawozdawczym załatwiło Biuro aktów 6366. Z ogólnych prac Biura wymienić należy stałe opinjowanie rozmaitych projektów ustaw i rozporządzeń, bądźto wprost pod adresem rządu, bądź też na ręce pytających nas instytucji jak np. C. Z. P. P., Związku izb przemysł.-handl., poszczególnych Izb itd.

Szczególne nacisk położyć należy na żywą akcję Związku w kierunku obniżenia taryf kolejowych odnośnie do najrozmaitszych artykułów — w szczególności do obniżki taryfy na przewóz węgla i mialu węglowego, drzewa, wapna itd.

Dalej starania Związku o obniżkę taryfy pocztowej, telegraficznej i telefonicznej.

Żywy udział brało również Biuro Związku w akcji przemysłu przetwórczego metalowego w sprawie obniżki cen żelaza ze strony syndykatu hut żelaznych, dalej w walce z piecami polowemi w cegielnictwie i wapiennikach.

Biuro Związku przygotowało także akcję współpracy w kierunku kształcenia akwizytorów, która to sprawa jest dla przemysłu zawsze aktualną.

Z szerszego zakresu działania Biura Związku należy wymienić gestję Ligi Propagandy Wytwórczości Krajowej oraz Polsko-Szwedzkiego Towarzystwa.

A) LIGA PROPAGANDY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ.

Instytucja ta zorganizowana przy Związku Przemysłowców w r. 1931, wykazuje mimo trudnych warunków gospodarczych stały rozwój. Ze względu na to, że Związek Przemysłowców prowadzi obronę interesów przemysłu krajowego wszystkimi w statucie przewidzianymi środkami — Liga objęła propagandę tego przemysłu w sposób praktyczny i realny, a więc przez urządzenie wystaw.

W roku 1933 załatwiono 275 aktów, odbyły się 3 posiedzenia Rady Ligi, urządzono dwie wystawy, a mianowicie „Wszystko dla Pani“ i „Nasze Mieszkanie“. Ze sprawozdania z tych 2-ech wystaw wynika, że wystawa:

a) „Wszystko dla Pani“ obesłaną była przez 44 wystawców, z czego 30 było z Krakowa, a 14 z innych województw.

Z ogólnej liczby wystawców należało do grupy:

galanterja skórzana	2
artykuły gospodarczo-domowe i kuchenne	7
gorsety — bielizna	4
kosmetyka	10
konfekcja	3
trykotażę — pończochy	3
welny — jedwabie	3
artykuły metalowe	3
meble	2
roboty ręczne i włóczki	2
artykuły chirurgiczne i kąpielowe	1
porcelana i szkło	1
lodownie	1
obuwie	1
przemysł artystyczny	1

Liczba zwiedzających (na podstawie biletów wejściowych) wynosiła 4.270 osób.

b) „Nasze Mieszkanie“ obesłaną była przez 19 wystawców, w tem 17 z Krakowa, a 2-ch z innych województw.

Z ogólnej liczby wystawców należało do grupy:

wystawców mebli	6
„ kilimów	2
„ dywanów	2
„ firanek	2
„ porcelany	2
„ gospod. domow.	5

Liczba zwiedzających (na podstawie biletów wejściowych) wynosiła 9.778 osób.

Liczba przyznanych odznaczeń wystawcom: 14 honorowych.

B) POLSKO-SZWEDZKIE TOWARZYSTWO.

Z okazji pobytu w Szwecji w r. 1930 wicedyrektora Związku Przemysłowców p. Dra Tadeusza Spitzera zacieśniły się również stosunki kulturalno-naukowo-towarzyskie między Krakowem a Szwecją. Uzupełniając swą współpracę ze Szwecją w dziedzinie gospodarczej, Związek Przemysłowców zainicjował i zorganizował Polsko-Szwedzkie Towarzystwo, które wykazuje również wzrost agend i rozwój.

W roku 1933:

Aktów załatwiono 96 (od początku istnienia Towarzystwa 248), zebrań zarządu odbyło się trzy, a mianowicie 2 VI, 13 VI. i 25 X. Ogólnych Zebrań Członków trzy, a mianowicie 22 V, w dzień szwedzkiego święta narodowego 6 VI i 17 X.

W dzień święta narodowego szwedzkiego wysłano telegram do Posła Szwedzkiego Jego Excelencji Ministra Einara Henningsa, na który nadeszło na drugi dzień podziękowanie, a w radio wygłosił przemówienie p. Prof. Dr. Dyboski i odczyt p. Dr. Mahr.

W ostatnich dniach października gościło Towarzystwo swego Członka Honorowego p. Karola Gustawa Felleniusa i z tej okazji odbył się wieczór, które zagaił Wiceprezes Towarzystwa p. Prof. Dr. Dyboski, a następnie wygłosił w języku francuskim wykład p. Fellenius na temat szwedzko-polskich stosunków w okresie powstania r. 1863. Wykład ilustrowany był przeźrocami. Po wykładzie wyświetlono 2 filmy krajoznawcze szwedzkie. We wieczorze wzięło udział około 300 osób.

Z wystąpień na zewnątrz należy wyszczególnić: Interwencję Towarzystwa w sprawie urządzenia wystawy malarzy i grafików krakowskich w Szwecji — w szczególności Towarzystwo wystarało się o niżki kolejowe na przejazd 2 delegatów oraz przewóz eksponatów do Szwecji, wreszcie o udogodnienia dla eksponatów.

Równocześnie wdrożyło Towarzystwo kroki celem uzyskania drugiej jeszcze subwencji, które narazie nie przyniosły jeszcze rezultatu.

Towarzystwo interwenjowało w lwowskim wydawnictwie „Odrodzenie” celem ułatwienia p. Felleniusowi ogłoszenia drukiem w języku szwedzkim „Orląt” p. Schroedera.

Towarzystwo współpracowało z p. Felleniusem w utworzeniu Towarzystwa Polsko-Szwedzkiego we Lwowie. Towarzystwo zajmuje się urządzeniem wystawy grafiki szwedzkiej w Polsce, co jednak napotyka na pewne trudności.

Towarzystwo reklamowało międzynarodowe zawody narciarskie w Solleftea, na które wyjechał członek zarządu pan Wiceminister Bobkowski.

Celem informowania członków w sprawach bieżących, obchodzących specjalnie przemysł, wydano okólników razem 283, z tego:

dla Sekcji ceramicznej	4
„ „ chemicznej	2
„ „ drzewnej	35
„ „ drogowej	3
„ „ garbarskiej	55
„ „ graficznej	2
„ „ kosmetycznej	1
„ „ meblowej	28
„ „ metalowej	4
„ „ młynarskiej	21
„ „ wapiennej	<u>14</u>
	169
Prócz tego w sprawach ogólnych	63
„ „ socjalnych	25
„ „ podatkowych	<u>26</u>
	283

Biuro Związku brało udział w 44 posiedzeniach poszczególnych sekcji, co w sprawozdaniu z czynności tychże będzie szczegółowo omówione.

Biuro wystawiało na żądanie czy to władz, instytucyj, czy poszczególnych członków zaświadczenia w sprawach kre-

dytowych, celnych, paszportowych, udzielało informacji w sprawach przemysłowych, zwyczajów handlowych, socjalnych, podatkowych itd.

Działalność referenta spraw ubezpieczeniowych.

Poradnia ubezpieczeniowa przy Związku Przemysłowców w Krakowie powołaną została do życia uchwałą Rady Związku z dn. 26 lipca 1932 r. i niezwłocznie rozpoczęła swe czynności na zasadach, które zostały zakomunikowane członkom Związku okólnikiem Dyrekcji Nr. 172/32.

Czynności Poradni Ubezpieczeniowej polegają na:

1. sprawdzaniu, czy premje ubezpieczeniowe płacone przez P. T. członków nie odbiegają wzwyż od obowiązujących w miejscu położenia ich przedsiębiorstw i w chwili zawarcia umowy ubezpieczeniowej t. zw. taryf minimalnych;

2. w wypadkach, w których zostało skontrolowane, że dany członek Związku opłaca zbyt wysoką składkę na interwencji w odnośnem Towarzystwie Ubezpieczeń w celu zredukowania mu składki, ewentualnie celem uzyskania zniżki za czas ubiegły;

3. udzielaniu wszelkiego rodzaju porad asekuracyjnych we wszystkich działach ubezpieczeniowych i

4. pośrednictwie przy zawieraniu ubezpieczeń nowych, bądź takich, które dotychczas nie istniały, bądź na miejsce expirujących.

Od chwili rozpoczęcia czynności Poradnia Ubezpieczeniowa przeprowadziła kontrolę polis u 36 Członków Związku i w 3-ch przedsiębiorstwach nie będących członkami.

Z powyższych 39 przedsiębiorstw jedynie w 6 wypadkach stwierdzono absolutną zgodność obliczeń ubezpieczeniowych z obowiązującymi taryfami, a w pozostałych 33 wypadkach obliczenia niektórych ubezpieczeń mniej lub więcej odbiegały od taryf minimalnych.

W niektórych wypadkach odchylenia były bardzo nieznaczne tak, że interwencja nasza nie była konieczna dla ich

załatwienia, ponieważ przedsiębiorstwa bądź same ułożyły się ze swymi asekurantami, bądź chodziło o kwoty tak drobne, że można było nad nimi przejść do porządku dziennego, a w pozostałych 29 wypadkach odchylenia były mniej lub więcej znaczne, dochodziły bowiem w niektórych przedsiębiorstwach do kilku tysięcy złotych, a nawet kilkuset dolarów.

Większość z wymienionych 29 przedsiębiorstw powierzyła poradni pertraktacje ze swymi asekurantami, pertraktacje te Poradnia przeprowadziła i osiągnęła następujące rezultaty cyfrowe, wyrażające oszczędność osiągniętą bądź wskutek zwrotów gotówkowych, bądź wskutek zredukowania premji od chwili wniesienia przez nas reklamacji do chwili expiracji istniejącej umowy ubezpieczeniowej. Ogółem zł. 20.150.89 i dol. 1.621.47.

Między Towarzystwami, które zwracały naszym członkom premje, były niemal wszystkie instytucje ubezpieczeniowe, jedne czyniły to chętnie i bez żadnych trudności, inne mniej chętnie, lecz w lwiej części udawało nam się zawsze osiągnąć cel.

Podkreślić musimy gotowość, z jaką rozpatrywały nasze reklamacje Towarzystwo „Port“ oraz krakowska „Florjanka“.

W polisach, które przeszły przez Poradnię, znajdowaliśmy najróżniejsze błędy. Często trafiały się wypadki, że główne ubezpieczenie ogniowe zawarte było zupełnie zgodnie z taryfą, a nawet czasami niżej od taryfy, ustępstwo to jednak towarzystwa odbijały sobie na ubezpieczeniach kradzieżowych, odpowiedzialności cywilnej, wypadkowych itd. W jednym wypadku udało nam się uzyskać zwrot premji za cały czas unieruchomienia przedsiębiorstwa, którego właściciel nie był poinformowany, że fabryki nieczynne korzystają z rabatu $33\frac{1}{3}\%$ w stosunku do czynnych. Często znajdowaliśmy przy ubezpieczeniach samochodowych brak rabatu za przynależność przedsiębiorstwa lub jego właściciela do klubu automobilowego. Brak rabatów przy ubezpieczeniach kradzieżowych za oświetlenie w nocy ubezpieczonego obiektu.

Bardzo charakterystyczny wypadek mieliśmy w 2-ch przedsiębiorstwach, które przy ubezpieczeniach ogniowych

zakwalifikowano jako chemiczne i otaryfowano pg. stawki zasadniczej 6⁰/₀₀, jakkolwiek są to fabryki wyrobów kosmetycznych i podpadają pod stawkę t. zw. Perfümerienwarenfabriken, wynoszącą 3·5⁰/₀₀. W jednym wypadku reklamacja nie została wniesioną, ponieważ 10-letnia umowa upływa już w roku 1934, zawrzemy więc nową na warunkach korzystniejszych.

Ogólne wpływy poradni ubezpieczeniowej do dnia 1. XII. br. wyniosły Złotych 5.032.49, uwzględnić jednak należy, że tylko 36 członków Związku korzystało z usług tej poradni, a ta cyfra wynosi zaledwie około 10% ogółu członków.

Dlatego też kończymy sprawozdanie apelem do członków, aby w większym niż dotychczas stopniu zainteresowali się czynnościami Poradni. Maksymalna opłata za kontrolę została ustanowioną na zł. 75'— i jest tak nieznaczną, że nie może zaważyć na budżecie, choćby najmniejszego przedsiębiorstwa. W wypadkach, jak się przekonaliśmy zresztą, bardzo nielicznych, w których wszystkie polisy były w porządku, samo upewnienie się o tym porządku warte jest 75'— zł., takie wypadki są jednak nieliczne, zwykle bowiem kontrola sownie się opłaca.

Działalność Delegata Rady Związku w Warszawie.

Obowiązki delegata Rady Związku pełni na terenie warszawskim od 1924 r. Dr. Roger Battaglia, zamieszkały w Warszawie, przy ul. Pięknej 16, m. 3, telefon Nr. 805-51 (Biuro: ul. Ossolińskich 8, m. 2, telefony: Nr. 637-95 i 615-52).

Dr. Battaglia jest równocześnie członkiem Rady naszego Związku, następnie Prezesem Zarządu grupy 13-tej (różne organizacje gospodarcze) Centralnego Związku Przemysłu Polskiego, do której to grupy należy także i nasz Związek. Nadto Dr. Battaglia jest członkiem Zarządu Centralnego Związku Przemysłu Polskiego, Radcą Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, delegatem Rady traktatowej samorządów

gospodarczych i t. d. do rokowań traktatowych z niektórymi państwami, Przewodniczącym Komitetu Wykonawczego z Iona Komitetu Polsko-Austrjackiej współpracy gospodarczej w Warszawie, Konsulentem Austrjacko-Polskiej Izby Handlowej we Wiedniu na Warszawę, Dyrektorem Polsko-Austrjackiej Izby Handlowej w Warszawie, urzędującym członkiem Komitetu Wykonawczego Związku Przemysłu Konfekcyjnego w Polsce, Delegatem Związku Przemysłu Włókienniczego w Państwie Polskiem w Łodzi na Warszawę, członkiem Państwowej Rady Kolejowej, zastępcą członka Centralnej Komisji Przywozu itd. itd.

Delegat nasz wydaje od 8-miu lat sprawozdania, któremi obdziela zastępowane przez siebie Związki (a także i szereg innych instytucyj gospodarczych), a które dają wyczerpujący obraz wszystkich tych zdarzeń, ważnych dla życia gospodarczego, których nie podaje prasa, zawierając również nieraz bardzo cenne oświetlenia sytuacji oraz poszczególnych aktualnych zagadnień. Te sprawozdania naszego delegata dostarczają nam obfitego materiału dla okólników, rozsyłanych naszym członkom, a nadto dają nam nieraz podstawę do występowania na zewnątrz.

Następnie delegat nasz udziela nam, bądź na nasze żądanie, bądź z własnej inicjatywy, konkretnych informacji we wszystkich sprawach, obchodzących bądź nasz Związek, bądź poszczególnych jego członków.

Zasiadając w najrozmaitszych radach, komisjach, komitetach itp. nasz delegat ma zawsze sposobność zabierania głosu zarówno pod adresem innych instytucyj gospodarczych jak i pod adresem Rządu we wszystkich sprawach, obchodzących nasz przemysł i korzysta z tej możliwości w pełnej mierze, rozwijając ze swej strony stale dużą inicjatywę.

Delegat nasz przeprowadza także liczne interwencje w sprawach naszych członków, posiadających zasadnicze znaczenie dla danych gałęzi przemysłu, o które to interwencje zwracamy się do naszego delegata.

Działalność Delegata Związku Przemysłowców w Krakowie na Warszawę, Dra Rogera Battaglii, oraz jego biura właściwie nie wymaga szczegółowego omówienia, ponieważ w bardzo znacznej części jest ona odzwierciedleniem działalności Związku, przedstawionej w poszczególnych działach tego sprawozdania. Wszystkie memorjały Związku do władz centralnych oraz wszystkie indywidualne sprawy członków Związku, opierające się o Warszawę, przechodziły przez Delegata Związku, który w każdym z danych wypadków dokładał starań o możliwie pomyślne załatwienie odnośnych dezyderatów.

Nadto Delegat Związku w Warszawie był nadal dla Związku źródłem bardzo obfitych informacji o stanie spraw tak ogólnych, jak i szczegółowych, obchodzących Związek i jego członków — informacji, podawanych w perjodycznych sprawozdaniach zwykłych i poufnych, niemniej jak na konkretne zapytania Związku.

Nadto delegat nasz rozwija obszerną działalność publicystyczną tak w prasie codziennej, jak i fachowej. W ciągu ostatniego roku wydał Dr. Battaglia drukiem trzy prace pt. „Zagadnienie kartelizacji w Polsce“, „Dobrobyt społeczeństwa a wychowanie“, „Kryzys i metakryzys“.

W roku sprawozdawczym Delegat Związku brał nadal bardzo czynny udział w pracach wewnętrznych Rady Traktatowej, oraz jako wysłannik tejże w rokowaniach o traktaty handlowe z Austrią, Szwajcarią i Kanadą.

W charakterze Prezesa Zarządu Grupy 13 „Centralnego Związku Przemysłu Polskiego“ oraz radcy Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie współpracował Delegat Związku czynnie z odnośnymi ośrodkami życia gospodarczego oraz władzami rządowymi w zakresie ustawodawstwa gospodarczego oraz zmian, dotyczących administracji gospodarczej.

Dokonane ostatnio wznowienie działalności „Państwowej Rady Komunikacyjnej“ nakłada na Delegata Związku, który w tej Radzie zasiada, nowe obowiązki.

SEKCJE I ICH DZIAŁALNOŚĆ.

Sekcja budowlana.

Założona w roku 1933 nowa Sekcja budowlana odbyła swe pierwsze posiedzenie w lipcu 1933.

Narazie należy do Sekcji 8 przedsiębiorstw. Sekcja ukonstytuowała się w ten sposób, że na przewodniczącego wybrano inż. Eugenjusza Ronkę, którego delegowano równocześnie do Rady Związku.

O powstaniu Sekcji zawiadomiono wszystkich przemysłowców budowlanych z zaproszeniem przystępywania do Związku przemysłowców względnie do Sekcji budowlanej, z podniesieniem korzyści, jakie przemysł budowlany odnieść może z wzajemnej współpracy, a więc zupełnie bezpłatną interwencję u wszystkich władz zarówno na terenie Krakowa jak i innych miast w szczególności także Warszawie, tak w sprawach zbiorowych jak i indywidualnych u władz administracyjnych, podatkowych, Inspektoracie pracy i t. d.

Równocześnie zawiadomiono o powstaniu Sekcji budowlanej Województwo oraz Inspektorat pracy.

Postanowiono wreszcie zająć się sprawą obniżki stawek kolejowych, odnośnie do przewozu narzędzi budowlanych.

Sekcja ceramiczna.

Przewodniczącym Sekcji jest od szeregu lat p. radca Ignacy Ehrenpreis, dyrektor firmy „Płaszowska fabryka dachówek i cegieł S. A. w Krakowie”, zastępcą zaś p. Bertold Weinsberg, dyrektor firmy „Bonarka” Zakłady ceramiczne S. z o. o.

Rok 1933 stał dla przemysłu ceramicznego pod znakiem ogólnego kryzysu. Specjalnie ciężkim był okres I. półrocza. Większość zakładów, które dotąd po wojnie światowej stale były w ruchu, w pierwszym półroczu nie uruchomiły swych warstatów — na placu bowiem pozostało niesprzedanych około 50% całej produkcji z r. 1932.

Druga połowa roku przyniosła pewne polepszenie sytuacji, co przypisać należy ożywieniu się budownictwa domków indywidualnych oraz ożywienie na terenie portu i miasta Gdyni.

Wzmózone zapotrzebowanie na materiał w II. półroczu, wobec nieprodukcji w pierwszym, przyczyniło się do oczyszczenia placów od nagromadzonego towaru za wyjątkiem naturalnie drzewa.

Ta pomyślniejsza konjunktura na końcu r. 1933 zachęciła zakłady do wzmózonej produkcji w roku 1934, jednak na początku tego roku można przewidywać brak gotowego materiału, który zjawi się na rynku dopiero z końcem kwietnia r. p.

Ceny wyrobów ceramicznych doznały w ciągu roku sprawozdawczego dalszej obniżki a nawet w II półroczu mimo znacniejszego wzrostu zapotrzebowania nie podniosły się wcale.

Nadzieje na rok 1934 są pomyślniejsze, na budownictwo bowiem w tym roku przeznaczono stosunkowo większe sumy, poza tem miarodajne czynniki wkroczyły na jedyną zdaje się prawidłową drogę popierania budownictwa indywidualnego i ogniotrwalego.

Sekcja ceramiczna odbyła w roku 1933 trzy posiedzenia, jedno celem przygotowania wniosków na zjazd członków stałej Delegacji przemysłu ceramicznego, drugie w inspektoracie pracy w sprawie wprowadzenia 4 zmian pracy w cegielniach i wapiennikach, trzecie wreszcie w sprawie zwołania do Warszawy ogólnego zjazdu ceramika.

Ze strony Biura Związku wygotowano kilka memorjałów w sprawach przemysłu ceramicznego.

44. I tak do Ministerstwa Komunikacji o zmianę taryfy wyjątkowej K. 5. na stawki przewoźne dla dachówek azbestowych.

45. do Ministerstwa Skarbu w sprawie przyspieszenia wypłat odszkodowań pogorzelcom ubezpieczonym w Polskim Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych.

46. do Ministerstwa Przemysłu i Handlu o wydanie zarządzeń mających na celu usunięcia konkurencji nielegalnych cegieł polowych.

47. do Banku gospodarstwa krajowego z prośbą, aby w konkursie na wzorowe typy dla drobnego budownictwa mieszkaniowego, zapewniono wyrobem ceramicznym budowlanym (cegła i dachówka) należyte zastosowanie.

W sprawach aktualnych przesłało Biuro członkom Sekcji 4 okólniki.

Sekcja chemiczna.

Biuro Związku wysłało do członków Sekcji specjalne okólniki informacyjne, z których jeden dotyczył wyniku konferencji komisji międzyministerjalnej w sprawach eksportu i taryf kolejowych. Ministerstwo komunikacji utworzyło komisję polityki taryfowej, której zadaniem ma być dostosowanie taryf do zmienionych warunków gospodarczych. W pierwszym rzędzie rozpatrywane będą sprawy związane z eksportem.

48. Biuro Związku poparło postulat fabryki mydła w sprawie odpowiedniego ustosunkowania zniżki przewoźnego na oleje i tłuszcze, sprowadzone przez Gdańsk względnie Gdynię do wyrobu mydła, tudzież przedłożyło Minist. Przem. i Handlu memoriał w sprawie unormowania handlu świecami przez wprowadzanie przymusu oznaczania wagi, jakości i miejsca pochodzenia paczek ze świecami.

Sekcja czekoladowa.

Przewodniczący Adam Piasecki, dyrektor firmy A. Piasecki, Fabryki czekolady S. A. w Krakowie.

49. Biuro Związku czyniło starania o uznanie eksportu wyrobów cukierniczych i czekoladowych, za eksport kompensacyjny. Rezultat starań był pomyślny, gdyż Ministerstwo P. i H. uznało za kompensacyjny wywóz, wyrobów cukierniczych, objętych pozycjami 263, 264 i 266 tariff. celnej na rynki zamorskie, pozaeuropejskie przez porty polskiego obszaru celnego, przy czem stosunek procentowy ulgi przywozowej do wartości wywożonego towaru ustalony zostaje na 50 %. Wobec tego Izby

P. H. zostają upoważnione do wydawania zaświadczeń o kompensacyjnym wywozie rzeczonych wyrobów cukierniczych w terminie od 15/XII 1933 do dn. 31/I 1934.

Cena orientacyjna zaświadczeń o kompensacyjnym wywozie wyrobów cukierniczych wynosić będzie 17 ¹/₂‰ wartości wywożonego towaru franco granica celna.

Sekcja drogowa.

Założona w r. 1933 sekcja drogowa wybrała na swego przewodniczącego Dra Józefa Kobielię, którego też delegowała na członka Rady Związku. Na zastępców przewodniczącego wybrano p. inż. Brauna i Dra Reinera.

Sekcja odbyła trzy posiedzenia w sprawie wytycznych akcji w związku z planem robót drogowych, usiłowania skonsolidowania innych firm ze Sekcją, uzgodnienia memorjału wnieść się mających w sprawach drogowych, umieszczenia w prasie odpowiedniego komunikatu o utworzeniu Sekcji.

Sprawę budowy toru wyścigowego dla automobili w Krakowie u wylotu ulicy Wolskiej uchwalono na razie nie forsować.

50. Zredagowany wspólnie z Sekcją memorjał w sprawie wykonywania robót systemem gospodarczym — wspomniany już wyżej w spisie memorjałów — przedłożyło Biuro Związku odpowiednim władzom.

Dalej przedłożono Minist. Komunikacji memorjał w sprawie opłat od reklam umieszczanych wzdłuż dróg publicznych.

W memorjale tym prosimy:

1. O wniesienie projektu ustawy w sprawie zniesienia opłat, przewidywanych w art. 2, p. 4 ustawy z dn. 3/2 1933 o państwowym funduszu drogowym Dz. U. Nr. 16 poz. 81.

2. o wydanie instrukcji do urzędów skarbowych, aby aż do czasu zmiany powyższego postanowienia

a) podawały w wezwaniach płatniczych, za jakie wywieszki, gdzie umieszczone i w jakiej ilości następuje wymiar,

b) wymierzały opłaty nie firmie reklamującej się lecz osobie, która na swym sklepie lub domu reklamę umieściła, względnie właścicielowi parceli, na której ta reklama została umieszczona.

51. Wreszcie wygotowano memoriał w sprawie sytuacji przemysłu kamieniołomowego w Polsce i w sprawie rozbudowy kamieniołomów państwowych w Zagrańcu pod Kielcami.

Okólnik dla członków Sekcji drogowej wysłało Biuro Związku 3.

Sekcja drzewna.

Zrzeszenie przemysłu i handlu drzewnego przy Związku przemysłowców w Krakowie.

Prezesem Zrzeszenia jest p. Juljusz Syrop, wiceprezesami Dr. Jan Hupka, Inż. Mieczysław Mączyński i radca Wilhelm Ader.

Prezesem Sekcji eksportowej tarcicy jest p. Dr. A. Wistreich, papierówki Inż. Mączyński.

Skarbnikiem p. Fryderyk Jungerman.

Delegatami do Rady Naczelnej Drzewnej są pp. J. Syrop i Dr. A. Wistreich, zastępcami p. Inż. Mączyński, Izidor Landau i Wilhelm Ader.

Dr. Artur Wistreich wybrany został na wiceprezesa Rady Naczelnej drzewnej.

Komisja cennikowa Zrzeszenia przem. i kupców drzewnych w Krakowie, wybrana na posiedzeniu w dniu 13 stycznia 1933 składa się:

Prezes: J. Syrop.

Wiceprezesi: Dr. Hupka, Inż. Mączyński, radca Ader.

Członkowie: Joachim Neuman, Inż. Józef Lilienthal, Izidor Landau, Fryderyk Jungerman, Dr. Artur Wistreich, Chiel Somme.

Sąd rozjemczy, wybrany 18 grudnia 1933 stanowią:

Przewodniczący: J. Syrop.

Zastępcy: Inż. M. Mączyński, Dr. J. Hupka, radca W. Ader.

Sędziowie; Izydor Landau, Fryderyk Jungerman. Dr. Artur Wistreich, Salomon Schell, Juljusz Engel, Władysław Zyzak, Wład. Ciaputa, Inż. Józef Lilienthal, Beno Goldstein.

Sprawy biurowe Zrzeszenia załatwia Biuro Związku.

Zrzeszenie przemysłowców i kupców drzewnych w Krakowie odbyło 3 walne zgromadzenia i kilkanaście posiedzeń komitetu wykonawczego.

Prócz tego delegaci Zrzeszenia brali udział w posiedzeniach Rady Naczelnej drzewnej tudzież w konferencjach urządzanych przez Ministerstwo w sprawach drzewnictwa.

Biuro Związku wydało dla członków Sekcji 35 okólników, poruszając w tychże wszystkie sprawy aktualne, celem stałego informowania przemysłowców drzewnych o sprawach bieżących, do czego przyczynia się także czasopismo „Drzewo”, które członkowie Zrzeszenia otrzymują bezpłatnie, a prenumeratę opłaca Zrzeszenie krakowskie.

Biuro załatwiło 2763 aktów tej Sekcji.

Eksport materiałów drzewnych zagranicę odbywa się na podstawie zaświadczeń wywozowych, ustalonych przez Ministerstwo P. i H., a wystawianych przez poszczególne Sekcje.

Sekcja materiałów tartych w Krakowie wystawiła w roku sprawozdawczym 9174 zaświadczeń na wywóz tarcicy i 5020 zaświadczeń na wywóz papierówki.

Wedle krajów przedstawia się eksport ten następująco:

Wywieziono tarcicy do Anglii . . .	57.019 ton
„ Holandji . . .	42.595 „
„ Belgji . . .	1.352 „
„ Afryki . . .	878 „
„ Francji . . .	613 „
„ Ameryki . . .	600 „
„ Szwajcarji . . .	155 „

Wywożono tarcicy do	Hiszpanji . .	145 ton
	„ Palestyny . .	212 „
	„ Marokka . .	37 „
	„ Niemiec . . .	13 „
papierówki zaś	„ Niemiec . .	68.482 „
	„ Czechosłowacji	4.475 „

razem więc tarcicy 103.619 ton i papierówki 72.957 ton.

Sekcja garbarska.

Przewodniczącym Sekcji wybrano p. Zygmunta Wrzaka, Dyrektora Naczelnego firmy Polskie Zakłady Garbarskie, na zastępcę zaś p. Karola Sinaibergera, właściciela f. Maks Sinaiberger i Syn.

Na delegata do Rady Naczelnej garbarskiej wybrano pp. Marka hr. Tyszkiewicza, Herzberga i Wrzaka.

Sekcja odbyła w ciągu roku sprawozdawczego 10 posiedzeń.

Przedmiotem obrad na posiedzeniach były następujące sprawy:

Stworzenie zasad samoobrony przemysłu garbarskiego, Stworzenie kartelu, Obniżka taryf kolejowych i świadczeń socjalnych, Klucz rozdziału skór, Bonifikaty, Zawarcie regionalnej konwencji, Ustalenie listy grosistów i wytycznych do obrad z grosistami, Porozumienie w sprawie sprzedaży skór, Konwencja z hurtownikami, Walka z nielegalną konkurencją, Sprawa bojkotu, Podwyżka ceny skór, Zakaz przywozu ekstraktu garbnikowego, Ustalenie nowych cen gotowych towarów, Projekt rządowy przymusowej organizacji eksportowej, Przymusowe stworzenie centrali kompensacyjnej, Projekt rządowy podatku od uboju bydła i Międzynarodowa konferencja w Amsterdamie itd.

Prócz tego odbyło się 14 konferencyj w Warszawie tak w Radzie Naczelnej jak i na terenie Ministerstwa P. i H. oraz Rolnictwa a sprawozdania z tych konferencyj były również omawiane na posiedzeniach Sekcji.

Biuro Związku rozesłało członkom Sekcji 55 okólników z przedstawieniem wszystkich spraw bieżących a aktualnych dla przemysłu garbarskiego oraz załatwiło 510 aktów.

52. Do Ministerstwa P. i H. wystosowało Biuro Zw. memorjał w sprawie obniżenia opłat manipulacyjnych przy imporcie surowców garbarskich w szczególności skór surowych ciężkich i ekstraktu gnerbrachowego.

Prócz tego Biuro Związku opracowało cały szereg opinii w sprawach garbarskich na wezwanie Ministerstwa Przemysłu i Handlu oraz Rady Naczelnej Związków Przemysłu Garbarskiego a także dla Izby Przemysłowo-Handlowej.

Sekcja graficzna i papiernicza.

Przewodniczącym Sekcji graficznej jest radca Zygmunt Gottlieb, właściciel firmy Zorza, zastępcą zaś Dr. Perlberger, współwłaściciel drukarni „Grafia“.

Przewodniczącym Sekcji papierniczej jest Dr. D. Wistreich, dyrektor firmy „Altesse-Wisła“, zastępcą Dr. Wołoszyński, dyrektor firmy „Herbewo“.

Obie Sekcje, mające bardzo wiele zainteresowań wspólnych działają we wzajemnem porozumieniu.

Obie Sekcje odbyły jedno wspólne posiedzenie, na którym omówiono projekt noweli do ustawy przemysłowej.

53. Na podstawie uchwał powziętych na powyższem posiedzeniu wygotowało Biuro Związku memorjał, udowadniający konieczną potrzebę wprowadzenia do ustawy przemysłowej odrębnych przepisów dla przemysłu graficznego, w ramach bowiem obecnego prawa przemysłowego, przemysł ten nie ma dostatecznych warunków do ustalenia swego bytu ani odpowiednich podstaw do rozwoju na przyszłość.

Jako postulat postawiono w memorjale potrzebę koncepcjonowania przemysłu graficznego z podaniem warunków uzyskania koncesji, władz koncesję nadających, powodów utraty

koncesji, dalej warunków określających bezpieczeństwo higieny i pracy, przepisy o przyjmowaniu, kształceniu i egzaminowaniu uczniów.

Wystosowano wspomniany już wyżej memoriał w sprawie opłat od reklam, umieszczonych wzdłuż dróg publicznych. Dalej do Min. Komunikacji o ulgi na przewóz szmat.

Sekcja kosmetyczna,

Przewodniczącym Sekcji jest inż. Wiktor Scherer, współwłaściciel firmy „Leo“.

Sekcja pracowała normalnie podobnie jak w latach ubiegłych.

54. Z inicjatywy przewodniczącego Sekcji podjęło Biuro Związku akcję w kierunku uzyskania ulgowych opłat pocztowych przy wysyłce próbek bez wartości w większej ilości. Starania zostały uwieńczone pomyślnym wynikiem, gdyż nowa taryfa pocztowa wprowadziła od 1/VI 1933 podobnie jak przy drukach opusty przy nadawaniu jednorazowo próbek w większej ilości.

Sekcja mebli giętych.

Przewodniczącym Sekcji jest od chwili jej powstania radca Wilhelm Ader, współwłaściciel fabryki mebli giętych i tartaków w Jazowsku k. Starego Sącza.

Rzut oka na rok sprawozdawczy wskazuje pewne polepszenie się sytuacji w tym przemyśle. Zwłaszcza w drugiej połowie r. 1933 objawiło się niejako ożywienie na niektórych rynkach zamorskich, specjalnie na rynkach w Stanach Zjednoczonych Ameryki północnej w związku z zniesieniem prohibicji napojów alkoholowych. Jakkolwiek wahania funta angielskiego i spadek oraz ciągle wahania waluty dolarowej były ciosem dla tego wybitnie eksportowego przemysłu, to jednak drugie półrocze 1933 r. dodało fabrykom krajowym pewną otuchę lepszego jutra. Nie mniej jednak przemysł ten znajduje się

w położeniu ciężkiem. Nietylko wspomniane stosunki walutowe ale liczne inne trudności, jak ograniczenia przywozowe, przepisy celne, kontyngenty i t. d. w krajach zamorskich stanowią zaporę ekspansji tego przemysłu w krajach zamorskich.

Dlatego też pomoc rządowa, która była dotąd udziałem polskich fabryk mebli giętych powinna być dalej rozbudowana, skoro chodzi o przemysł żywozny i w przeważnej części eksportowy. W roku 1933 wywieziono ogółem zagranicę sztuk 689.072 o wadze 2,804.506 kg. wartości 4,702.169 zł.

Specjalnie wywieziono:

	sztuk	o wadze	wart. zł.
do Ameryki	218.689	894.270	1,250.410
„ Anglii	201.051	777.058	1,218.247
„ Holandji	77.406	238.334	481.093
„ Indji	41.571	167.209	371.013
„ Afryki	16.507	64.574	141.728
„ Egiptu	22.382	47.449	339.690
„ Syrji	16.481	78.655	163.719
„ Francji	10.970	41.962	129.485
„ Włoch	11.874	48.868	95.497

reszta zaś do innych pomniejszych krajów.

W roku sprawozdawczym uwypukliła się bardzo działalność organizacyjna tego przemysłu, zmierzająca do uzdrowienia stosunków tej branży, a mająca na celu nietylko zorganizowanie sprzedaży na rynku krajowym, ale także objęcia rynków zagranicznych. Dążności te są narazie w stadjum początkowym i napotykają na duże trudności wynikłe ze specyficznego charakteru tego przemysłu.

Biuro Związku wypracowało 11 memorjałów a mianowicie:

55. W sprawie potrącania robotnikom należitości za dostarczane im materiały pomocnicze.

56. O zniesienie 50% dodatku dla drobnicowych przesyłek montowanych, przestrzennych mebli giętych, pakowanych w słomę, wełnę drzewną, paki i t. p. i to w obrębie kraju.

57. O wdrożenie kroków przeciw podwyżce cła na wvóz mebli giętych do Syrii.

58. Z zażaleniem na przewlekły proceder przy przydzielaniu spirytusu ulgowego, tudzież na nieprzydzielaniu spirytusu w ilości odpowiadającej potrzebom fabryk.

59. O przyspieszenie zwrotu kwitów wywozowych na meble gięte przez urząd celny w Gdyni.

60. O przeróbkę wagonów specjalnych, przeznaczonych do przewozu mebli giętych w ten sposób, aby nośność ich powiększyła się z 10 na 15 ton.

61. W sprawie przyznania premji kompensacyjnej na meble gięte, wywożone zagranicę nie tylko przez Gdynię i Gdańsk, lecz także na meble wywożone przez porty: Hamburg, Hawre, Antwerpę, Rotterdam oraz porty śródziemno- i czarnomorskie.

62. O niżenie cen spirytusu przemysłowego i zmianę sposobu skazania.

63. Przeciw zamierzeniom przemysłu ryżowego o niżkę 5⁰⁰ premji eksportowej dla mebli giętych.

64. Ponowna prośba o podwyższenie nośności wagonów specjalnych do przewozu mebli na 15 ton.

65. O upoważnienie urzędu celnego „Danzig-Neufahrwasser“ do wydawania kwitów eksportowych na zwrot cła.

Sekcja odbyła trzy posiedzenia. Przedmiotami obrad była sprawa stworzenia kartelu względnie konwencji cen, obniżka cen na śruby, taryfa przewozowa na miał węglowy, eksport do Anglii, premje kompensacyjne, taryfy kolejowe, ceny spirytusu, potrzebnego do politurowania mebli, zawarcie konwencji między Polską a Czechosłowacją.

Na posiedzeniu odbytem w dniach 17, 18 i 19 listopada 1933 uchwalono w zasadzie po długich debatach potrzebę założenie biura kontrolnego z siedzibą w Krakowie i omówiono

wszystkie związane z tym szczegóły, jak sprawę cen, dodatków za kolory, warunki płatności wysokości kaucji i t. d. Dalsze pertraktacje mające na celu zrealizowanie powyższego projektu są w toku.

Biuro Związku rozesłało członkom Sekcji 28 okólników, utrzymując ich w ten sposób w świadomości wszystkich spraw bieżących.

Sekcja metalowa.

Przewodniczący: inż. Ludwik Dyduch, Naczelnny Dyrektor fabryk Zieleniewski, Fitzner i Gamper, zastępca: Tadeusz Oroszony-Bohdanowicz, właściciel firmy tejże nazwy.

Sekcja pracowała normalnie jak w poprzednich latach.

66. Biuro Związku wypracowało do Ministerstwa komunikacji memoriał o poparcie firm odlewniczych przy projektach rozdawnictwa robót publicznych na podstawie ustawy o funduszu pracy.

Ustawa o „funduszu pracy” przewiduje m. i. finansowanie takich robót publicznych wzgl. inwestycji, któreby zapewniały pewną dochodowość na oprocentowaniu włożonych kapitałów oraz na amortyzację. Warunkiem tym odpowiada w zupełności budowa wodociągów i kanalizacji miejskich.

Polska wykazuje na tem polu znaczne upośledzenie, skoro na 619 gmin miejskich tylko 76 miast posiada wodociągi, z których tylko mniejsza część wykonana jest planowo i celowo, reszta zaś przypada na urządzenia prowizoryczne lub wręcz prymitywne.

Budowa wodociągów i kanałów daje zatrudnienie wielkiej rzeszy pracowników przemysłowych, wzgl. robotników zwykłych przy wykonywaniu potrzebnych materiałów i urządzeń przy układaniu sieci zasilającej i rozprowadzającej oraz instalacji połączeń domowych.

Przemysł zainteresowany w budowie wodociągów i kanalizacji wystąpił do władz Funduszu Pracy z projektem

uwzględnienia tych robót w programie inwestycyjnym, domagając się wyznaczenia rocznej sumy około 15 milionów złotych na budowę nowych wzgl. rozszerzenie i wykończenie już istniejących tego rodzaju urządzeń.

W szczególności przemysł odlewniczy (fabryki rur żeliwowych) oświadczył gotowość dostarczenia potrzebnych materiałów, których koszt stanowi normalnie około $\frac{1}{3}$ ogólnego kosztorysu — na specjalnych warunkach ulgowych, tak, iż wydatki gotówkowe Funduszu Pracy zostałyby ograniczone do sumy około 25% wartości tych materiałów reszta zaś zostałaby zarachowana w drodze kompensaty podatków (surowce, przewozy, świadczenia) wzgl. pokryta specjalnymi bonami funduszu pracy, płatnymi w ciągu 12 do 18 miesięcy po dostawie.

Projekt ten zasługuje na poparcie wszystkich czynników, zainteresowanych w usunięciu wzgl. złagodzeniu bezrobocia jakie się daje odczuwać specjalnie w przemyśle odlewniczym, który dla braku robót inwestycyjnych pracuje zaledwie w 10% swych możliwości.

Sprawa umożliwienia przedsiębiorstwom przemysłu przetwórczego nabywania surowców krajowych dla produkcji eksportowej po cenach światowych, a w każdym razie po cenach znacznie niższych aniżeli te, które uzyskiwane są przez przemysły surowcowe na rynku wewnętrznym — była przedmiotem zabiegów naszej organizacji.

Biuro Związku zbierało potrzebne w tej sprawie materiały.

Dalszą akcję w tej sprawie podjął C. Z. P. P., który spowodował kilka konferencji przemysłu przetwórczego metalowego oraz hutnictwa żelaznego pod przewodnictwem b. Min. Klarnera.

Staraniem Biura Związku udało się uzyskać zarządzenie Ministerstwa Skarbu w sprawie taryfikacji nożyków do golenia systemu „Gilette“, które poleciło nadsyłane nacięte taśmy stalowe traktować jako wyroby nożownicze.

Okólników dla członków Sekcji metalowej wydało Biuro Związku 4.

Sekcja młynarska.

Przewodniczącym Sekcji był Dr. Ludwik Steinberg, dyrektor firmy „Ziarno“, zastępcą Dr. Artur Gutentag, dyrektor firmy „Łuszczarnie i młyny krakowskie“.

Posiedzeń w Krakowie odbyła Sekcja cztery, w sprawie obrotów giełdowych, obniżki taryf kolejowych na zboże i mąkę, domieszki mąki żytniej do pszennej, importu otrąb z Czechosłowacji, utrudnienia handlu mąką na terenie Gdańska, umowy z Centrotutą w sprawie ceny worków.

Na jednym z posiedzeń zastanawiano się nad współpracą młynarstwa z Pezetami, nad projektem ustroju szkół dla przemysłu młynarskiego, nad wysokością wkładek dla Związku i Wspólnej Reprezentacji, wreszcie nad subskrypcją pożyczki narodowej.

Delegaci Sekcji młynarskiej w osobach pp. Gutentaga, Heckera i Landy'ego brali udział w zjeździe Związków giełd zbożowych w Warszawie.

67. Biuro Związku przedłożyło Ministerstwu P. i H. dwa memorjały, jeden w sprawie zabronienia importu otrąb z Czechosłowacji, drugi

68. przeciw obciążeniu przemysłu opłatami na rzecz interwencyjnego funduszu rolniczego.

Okólników dla członków Sekcji rozesłało Biuro Związku 21.

Sekcja socjalna.

Sekcja socjalna nie była w roku sprawozdawczym formalnie zorganizowaną. Sprawy bieżące załatwiała Biuro Związku w drodze ankiet lub w drodze porozumiewania się z poszczególnymi członkami.

Kilka memorjałów przedłożyło Biuro Związku Ministerstwu Opieki Społecznej, m. i.

69. O wyjaśnienie, które to instytucje prywatne nie są zwolnione od opłat na fundusz pracy.

70. O wyjaśnienie wątpliwości, jakie się nasuwają z ustawy scaleniowej, a mianowicie:

a) czy ubezpieczony przez dwa lub więcej przedsiębiorstw, w których pracuje — po doznanym wypadku w jednym z tych przedsiębiorstw ma dalej płacić wkładki do reszty przedsiębiorstw,

b) 71. czy członkowie zarządu spółki akcyjnej, którzy z samą fabryką nie mają kontaktu, a więc nie są w niej na niebezpieczeństwo narażeni, obowiązani są płacić wkładki ubezpieczeniowe.

72. O stwierdzenie, czy robotnicy leśni tak jak robotnicy rolnicy wyjęci są z pod ustawy o funduszu pracy.

73. O autentyczną interpretację art. 469. kodeksu zobowiązań (Dz. U. Nr. 82. poz. 598) regulującego sprawę terminów wypowiedzenia, czy mianowicie termin wypowiedzenia pracy osobom, które przepracowały co najmniej lat 10, odnosi się wyłącznie do pracowników umysłowych, czy też do ogółu pracowników, a więc i fizycznych.

O sprawach bieżących, projektach rządowych, orzeczeniach miarodajnych władz administracyjnych, sądowych i opieki społecznej, oraz o wniesionych memorjalach w sprawach socjalnych informowało Biuro Związku wszystkich członków okólnikami specjalnemi, których rozesłano 25.

Także C. Z. P. P. nadsyłał liczne okólniki, objaśniające nowe przepisy socjalne. Okólniki te rozsyłano również wszystkim członkom.

Sekcja Trzebińska.

Sekcji przewodniczy inż. Zdzisław Krudzielski, dyrektor fabryki Portland cementu w Szczakowej, zastępcą zaś jest Antonio Clementi Sonanini, dyrektor firmy Giesche w Trzebini.

Sekcja Trzebińska zajmowała się poza sprawami ogólnemi dotyczącemi położenia przemysłu, specjalnie sprawami obchodzącemi szczególnie przedsiębiorstwa zgrupowane w Sekcji Trzebińskiej, z których wymienić należy sprawę utrzymania służby nocnej w centrali telefonicznej w Trzebini oraz sprawę ochrony czynnej i biernej przeciwłotniczej i gazowej.

W tej sprawie odbywały się kilkakrotnie posiedzenia i konferencje przy udziale właściwych czynników celem zorganizowania należytej ochrony przed napadem lotniczo-gazowym.

Z inicjatywy Sekcji urządził w kwietniu r. 1933 Związek straży pożarnej Województwa Krakowskiego w Chrzanowie pokaz aparatu do gaszenia pianą i do celów odkażania oraz maskowania obiektów przed atakiem lotniczo-gazowym.

Okólników dla sekcji rozesłało Biuro 2.

Sekcja wapiennicza.

Na czele Sekcji stoi od szeregu lat inż. Ignacy Menasche, dyrektor miejskich zakładów ceramicznych w Krakowie.

Sekcja odbyła dwa posiedzenia, jedno u Inspektora Pracy w sprawie wprowadzenia 4 zmian przy pracy w wapiennikach — drugie w lokalu Związku, na którym zastanawiano się nad sytuacją w przemyśle wapienniczym i dążono do porozumienia tak co do produkcji jak i co do sprzedaży.

74. Biuro Związku przedłożyło Minist. Kumunikacji memorjał w sprawie taryf kolejowych na wapno, tudzież

o uznanie wapna za materiał łatwo się psujący i zezwolenie na przewóz tegoż w niedzielę,

o zatrzymanie typu wagonów 10 tonowych dla przemysłu wapiennego, a w razie nieutrzymania się przy tej tezie o obliczanie opłat przewozowych od rzeczywistej wagi nie mniejszej jednak niż od 5 ton,

o cofnięcie okólnika, wedle którego piece polowe nie potrzebują zatwierdzenia projektu urządzenia, wskutek czego nie podpadają pod ewidencję władz przemysłowych.

Memorjał ten został przez Ministerstwo w całości uwzględniony, które orzekło, że piece wapienne muszą mieć zatwierdzony projekt urządzenia i wykupić patent.

Okólników 14 rozesłało Biuro Związku członkom Sekcji.

Sekcja win i miodu.

Sekcja win i miodu na której czele stoi radca Stanisław Wójcikiewicz — aczkolwiek nie objawiała w roku sprawozdawczym większej aktywności — pracowała jednak normalnie, a to dzięki stałemu kontaktowi Przewodniczącego Sekcji z Biurem Związku, które informowało Członków Sekcji o bieżących sprawach oraz o zarządzeniach władz odnośnie do produkcji win owocowych i miodu.

Sekcja Żywiecka.

Sekcja Żywiecka zajmowała się jak w latach poprzednich zastępowaniem i ochroną postulatów lokalnych przedsiębiorstw przemysłowych, związanych z Sekcją wobec władz lokalnych oraz wojewódzkich a także centralnych, w których to sprawach czynnie interweniowało Biuro Związku.

CZĘŚĆ TRZECIA.

WSPÓLPRACA ZWIĄZKU Z ORGANIZACJAMI GOSPODARCZEMI.

Jak w latach poprzednich tak i w roku sprawozdawczym należał Związek nasz do wszystkich ważniejszych organizacji gospodarczych bądź to jako członek zwyczajny tychże, bądź to przysgodnie od wypadku do wypadku.

Między innymi należał Związek nasz do Centralnego Związku polskiego przemysłu w Warszawie, Międzynarodowej Izby Handlowej, Naczelnej Rady Związków Drzewnych, Wspólnej Reprezentacji Związków Przemysłu młynarskiego, Związku przemysłu chemicznego, Stałej Delegacji zrzeszeń przemysłowców ceramicznych, Związku przemysłu konfekcyjnego, Naczelnej Rady przemysłu garbarskiego, a prócz tego

przez swoich delegatów brał udział w Zjednoczeniu Związków fabryk czekolady, Stałej Delegacji Zrzeszeń przemysłu ceramicznego i w. in.

W centralnym Związku polskiego przemysłu zasiada prezes naszego Związku, prof. inż. Antoni Schimitzek tudzież Dr. Ludwik Merz, wiceprezes Związku — w Naczelnej Radzie związków drzewnych Dr. Artur Wistreich i dyr. Juljusz Syrop — w Wspólnej Reprezentacji Związków przemysłu młynarskiego Dr. Ludwik Steinberg, w Związku przemysłu chemicznego inż. Wiktor Scherer.

Z Państwowym Instytutem eksportowym pozostaje Związek nasz w stałym kontakcie, a Instytut ten nie tylko popiera eksport towarów naszych członków, ale zasila nas bardzo cennymi informacjami, za co pozwalamy sobie w tem miejscu wyrazić najszczerze podziękowanie.

Prócz tego we wszystkich sprawach ogólniejszej natury, łączy się nasz Związek z instytucjami pracującymi na innych polach, jak Związek Ziemiaków, Izbą budowniczych, Towarzystwem Technicznym, Krakowskim Kołem Związku przemysłowców górniczych, Kongregacjami kupieckimi, Izbą rzemieślniczą, Związkiem nauczycieli i t. d.

Wreszcie Związek nasz utrzymywał w roku ubiegłym ścisły kontakt tak ze Związkiem Izb przemysłowo-handlowych, jak i z poszczególnymi Izbami, przedewszystkiem zaś z Izbą przem.-handl. krakowską, która popierała nas zawsze życzliwie i chętnie, za co na tem miejscu wyrażamy specjalne gorące podziękowanie.

PRZYCHODY

Zestawienie dochodów i rozchodów za 1933 rok.

ROZCHODY

	Zł	Zł
Saldo z 1932 r.	2.048,99	
Wpływ z wkładek członkowskich	105.306,25	
Wpływ z wpisowego	235,—	
Inne wpływy: Liga P. W. K. Zi 1.400,—		
Ubezpiecz	325,74	
Różne	1.096,74	
Razem	2.822,48	
<hr/>		
		Zł
Pobory dyrekcji i personalu biura	59.478,99	
Koszty utrzymania Delegatury	11.753,95	
Koszty podróży	328,40	
Koszty administracyjne (lokal, światło, opał)	6.790,31	
Podatki i świadczenia społeczne	8.103,51	
Opłaty pocztowe i telefon	3.638,71	
Wydatki kancelaryjne	4.482,04	
Wkłady do centralnych organizacji	7.035,96	
Datki na cele społeczne	423,—	
Inwentarz	1.601,61	
Różne wydatki	1.980,39	
Z rozlicz. drzewnego zwrot sum należnych	3.405,76	
Straty na sumach przechodnich	376,01	
Saldo na 1934 r.	1.014,08	
Razem	110.412,72	

ZA KOMISJĘ REWIZYJNĄ:

Inż. Maksymilian Raftl wr. Adam Łachociński wr.

ZA ZWIĄZEK PRZEMYSŁOWCÓW W KRAKOWIE:

Dyrektor: Dr. Jarszyński wr. Wicedyrektor: Dr. Spitzer wr.

SPIS CZŁONKÓW

ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW W KRAKOWIE.

Browary.

Arcyksiążęcy Browar w Żywcu.
Browar i Fabryka Drożdży Jana Götza w Okocimie.

Przedsiębiorstwa budowlane.

Gummatekt — Sp. z o. o., Borek Fałęcki.
Odrzywolski Zbigniew inż. i Ska, Kraków.
Ronka inż. Eugenjusz i Ska, Kraków.
Spójnia budowlana Stryjeński, Mączyński Stan., S. z o. o., Kraków.
Tombiński inż. Tadeusz, budowniczy, Kraków.
Tow. dla budowy przem. i inż., Sp. z o. o., Kraków.
Uderski i Ska, przedsięb. budow., Kraków.

Przedsiębiorstwa ceramiczne.

„Bonarka“ Zakłady Ceramiczne w Krakowie.
Burtan Stanisł. i Ska, Kraków.
Cegielnia Mieszczańska w Tarnowie.
Cegielnia „Rudy“ w Tarnowie.
Cegielnia Spadkobierców Karola Sanetry, Zabłocie ad Żywiec.
Cegielnia „Wola Duchacka“, inż. Aleksandrowicza w Krakowie.
„Everitas“ polska fabryka dachówek asbestowych, Zabłocie.
M. Gutman, Cegielnia w Krakowie.
Jakóba Grünberga Spadkobiercy, Cegielnia w Krakowie.
„Hercules“ fabr. wyr. ceram., Łazy.
Liban Juljusz, Parowa Fabryka cegieł białych, S. z o. o., Borek Fałęcki.
Łagiewnicka Parowa Fabryka dachówek i cegieł, Ska z o. o., Kraków.
Miejskie Zakłady Ceramiczne w Krakowie.
Płaszowska Fabryka dachówek i cegieł S. A. w Krakowie.
S. Szymczakowski, Fabryka cegieł i dachówek w Jasieniu.
I. Schein, Zakłady ceramiczne, Myskow.
„Tarnowianka“ Fabryka dachówek i cegieł Eksteina i Ski, Tarnów,
Fabryka wyrobów szamotowych i fajansowych S. A. w Skawinie.
Henryk Münzer, fabryka naczyń kuchennych, kamiennych w Bochni i Kolankowie

Przedsiębiorstwa chemiczne.

- „Azot“, Spółka Akcyjna w Jaworznie.
 „Chemimetal“ Ska Akc. dla Przemysłu Chemicznego i Metalowego, Zawiercie.
 Dr. A. Wander S. A., fabryka chemiczno-farmaceutyczna, Kraków.
 Fabryka bieli cynkowej w Niedzieliskach.
 Emil Kuźnicki, Fabryka Produktów Chemicznych S. A. w Oświęcimiu.
 „Liban“, Fabryka Produktów Chemicznych S. A. w Krakowie.
 Przemysł Tłuszczowy Schicht S. A., Trzebinia.
 Józef Rotter, Sztuczna farbiarnia i pralnia chemiczna, Bielsko.
 Fr. Sezemski, fabryka świec i wyrobów z wosku w Białej.
 „Solvay“, Fabryka Sody S. A. w Podgórzu.
 „Stróże“, Rafinerja nafty i fabryka przetworów chemicznych S. z o. o.
 Polskie Związkowe Rafinerje Olejów Skalnych S. A. w Trzebini.
 „Farba“, Fabryka farb w Podgórzu.
 Iskra i Karmański, Fabryka Farb i Przyborów Malarskich w Krakowie.
 Edward Lutz, Polska Fabryka Farb i Lakierów w Krakowie.
 Zjednoczone Fabryki Związków azotowych w Mościcach i Chorzowie.

Fabryki Portland cementu.

- „Górka“. Fabryka Portland cementu w Sierszy, S. A. „Firley“.
 Krakowska Fabryka Portland cementu w Krakowie.
 „Szcakowa“ S. A., Fabryka Portland cementu w Szcakowej.

Fabryki czekolady i cukrów.

- „Kryształ“, Parowa Fabryka Cukrów i Czekolady S. A. w Krakowie.
 Adam Piasecki, Spółka Akcyjna w Krakowie.
 Pischinger i Ska, Fabryka czekolady i torcików w Krakowie.
 „Sport“ Fabryka czekolady i cukrów, Orlik i Ska, Kraków.
 „Suchard“ Soc. a Resp. Lim. Fabrique Polonaise de Chocolate w Krakowie.

Sekcja drogowa.

- Dyplom. inż. Michalski i Wexner, Kraków.
 Kamieniołomy Miast Małopolskich, Ska z o. o. Kraków.
 Inż. Kowarzyk i Inż. Braun, Łomy Bazaltu, Niedźwiedzia Góra.
 „Polski Kiton“, Ska z o. o., Fka kitonu, Kraków.
 Spółka dla Wyłomu Bazaltu w Regulicach, Ska, z o. o., Kraków.
 Towarzystwo Eksploatacji Kamieniołomów, S. A. Kraków.
 Zakłady Chemiczno-Przemysłowe, Jan Godzicki i Ska, Kraków.

Sekcja przemysłu i handlu drzewnego.

- Bracia Ablöser i L. D. Kornreich, Tartak parowy i Eksport drzewa, Piwniczna
 Michał Ader, tartaki, Jazowsko.
 M. Appel, Przemysł drzewny, Wankowa ad. Jasło.
 „Arbor“, Eksport drzewa, S. Rosenberg, Kraków.

- A. Bajrach, Przemysł drzewny, Kraków.
 F. Better, Przemysł drzewny, Jeleśnia.
 J. Bieroński, Tartak parowy, Kozy.
 W. Ciaputa, Fabryka skrzyń, Kraków.
 Dyrekcja Dóbr Żywieckich, Żywiec.
 M. Eichhorn, Przemysł drzewny, Nowy Sącz.
 „Fundacja”, Zakłady kórnickie, Zd. Dóbr, Zakopane.
 A. Geller, Przemysł drzewny, Tarnów.
 B. Goldstein, Eksport drzewa, Jasło.
 B. Grünkraut, Skup drzewa, Jasło.
 G. Gutman, Kraków.
 Jakób Haber, Przemysł drzewny, Tarnów.
 Z. i S. Herczka, Przemysł drzewny, Kraków.
 Bracia Hoffmann, Tartak i skład drzewa, Sporysz.
 Dr. Jan Hupka, Zarząd dóbr, Niwiska.
 H. Huttrera, Wdowa i Ska, Starzawa.
 A. J. K. Janowski, Eksport drzewa, Łodygowice.
 F. Jungermann, Handel i eksport drzewa, Kraków.
 W. Jura, Tartak parowy, Kęty.
 S. Krieger, Bystra k. Jordanowa.
 Bracia Landau, Przemysł drzewny, Biała.
 I. Landau, Przemysł drzewny, Kraków.
 Langsam i Ska, Tartak parowy, Tarnów.
 „Leplówka”, Tartak, Kraków.
 „Lignum”. Ska z o. o., Parowa fabryka wyrobów drzewnych, Ustrzyki.
 Inż. Lilienthal, Skład drzewa, Kraków.
 R. Lipschütz, Eksport drzewa, Kraków.
 R. Nawrocka, Zarząd tartaku, Stary Żywiec.
 J. Péh, Eksport drzewa, Biała.
 S. M. Perlmann, Kraków.
 F. Piecha, Jeleśnia.
 Płochier i Ska, Tartak parowy, Sanok.
 „Polany”, Tartak parowy, Grybów.
 M. Rottenberg, Kraków.
 Bracia Rybińscy, Tartak parowy i wyrób skrzyń, Kasinka Mała.
 Józef Rybiński, Przemysł drzewny, Rajcza.
 Samul i Herbach, Tartak parowy, Ropa.
 Bracia Schanzer, Skup drzewa, Bielsko.
 Jakób Schanzer, Muszyna.
 S. Schell i Ska, Tartaki, Kraków.
 E. Schreiber, Tartak parowy, Tymbark.
 Singer i Kraus, Zarząd tartaku, Rajcza.
 Spółka Tartaku i Młyna Parowego w Bestwinie.
 Roman Springut, Tartak parowy, Żywiec.
 Bracia Stanner, Przemysł drzewny, Biała.

Jakób i Ignacy Stern, Kraków.
 „Śmietnica”, Tartak Parowy, Grybów.
 Towarzystwo dla Przemysłu Drzewnego, Engel i Hutterer, Lesko.
 W. Urbanek, Tartak parowy i przem. drzewny, Korczyn.
 Weinfeld i Holländer, Przemysł drzewny, Krzyż-Tarnów.
 W. Wistreich i Synowie, Przemysł drzewny, Kraków.
 Zachodnie Towarzystwo dla Eksportu Drzewa, Ska z o. o., Kraków.
 „Zawada”, Tartak parowy, Nowy Sącz.
 Zarząd Dóbr M. Franckiego, Nisko.
 S. Zollmann, Hurtowny handel drzewa, Kraków.
 M. M. Żmigrod, Hurtowny handel drzewa, Kraków.

Elektrownie i przedsiębiorstwa elektrotechniczne.

„Elektron”, Ska z o. o. w Krakowie.
 Elektrownia Miejska w Krakowie.
 Elektrownia Okręgowa w Zagłębiu krakowskim Siersza Wodna S. A.
 „Elin” S. A. dla przemysłu elektrycznego w Krakowie.
 Fabryka Kabli S. A. w Krakowie.

Przemysł garbarski.

„Bírawka”, fabr. skór, S. z o. o., Jaśkowice.
 Garbarnia „Tanzer”, Ska z o. o. Lwów.
 Górnośląska Centrala Skór, Katowice.
 Górnośląska Fabryka Skór, Rybnik.
 Hurtownia Skór „Polonia”, Ska z o. o., Lwów.
 „Luxus”, S. z o. o., Rybnik.
 Marko i Ska, Ska z o. o., Szczakowa.
 Perlberger Rubin, Garbarnie Klasno.
 Polskie Zakłady Garbarskie, S. A. w Ludwinowie.
 „Salus”, Fabryka skór, Ska z o. o., Rybnik.
 „Siła”, Fabryka skór i pasów, Ska z o. o., Zabłocie-Żywiec.
 Maks Sinaiberger i Synowie, Fabryka skór i pasów w Krakowie.
 „Soła”, Ska z ogr. odp., Fabryka skór i pasów w Oświęcimiu.
 Dawid Spitzer, Fabryka skór i pasów w Skoczowie.

Przedsiębiorstwa górnicze.

Compagnie Galicienne des Mines w Libiążu.
 Jaworznicke komunalne kopalnie węgla S. A. w Jaworznie.
 Osada Górniczo-Przemysłowa „Trzebinia” w Trzebini.
 Sierszańskie Zakłady Górnicze S. A. w Sierszy.
 Société Anonyme Miniere et Industrielle w Borach.

Przemysł graficzny.

- „Artigraph“ S. A. Kraków.
 W. L. Anczyc i Ska, Drukarnia w Krakowie.
 Drukarnia Narodowa, Telz, Kraków.
 „Grafia”, Drukarnia, Ska z ogr. odp. w Krakowie.
 „Sztuka”, Drukarnia, Ska z ogr. odp., Kraków.
 „Zorza”, Zakłady reprodukcyjne w Krakowie.

Przedsiębiorstwa hutnicze.

- Dyrekcja Trzebińskich Zakładów Hutniczych, Giesche S. A. w Trzebini.
 Huty Stalowe Schoeller Bleckmann w Krakowie.
 Huta żelaza „Kraków” S. A. w Krakowie.

Przemysł konfekcyjny.

- Krajowa fabryka konfekcji męskiej i dziecinnej, Sp. z ogr. odp. w Krakowie.
 H. Lichtig i Syn, Fabryka rękawiczek, trykotaży i kapeluszy w Krakowie.
 Zajączek i Lankosz, Fka Sukna Kęty.

Przedsiębiorstwa kosmetyczne.

- „Gwiazda”, Fabryka artykułów kosmetycznych, E. Silber, Kraków.
 Krakowska Fabryka mydła, C. Śmiechowski, Kraków.
 Laboratorjum chemiczne „Leo” Braci Scherer, w Krakowie.
 „Miraculum” Dra Lustra Preparaty kosmetyczno-lekarskie w Krakowie.
 „Pharma”, Polska Sp. Akc. Kraków.
 K. A. Miklaszewski, Kraków.

Fabryka mebli giętych i fornierów.

- Michał Ader, Fabryka mebli giętych i tartaki parowe w Jazowsku.
 „Henryków”, Kieleckie Zakłady przemysłowo-drzewne w Kielcach.
 Kohn Jan i Ska, Fabryka mebli giętych w Radomiu.
 „Mazowia”, Fabryka mebli giętych w Radomsku.
 Noworadomska giętnia mebli K. Wünsche i Ska w Radomsku.
 Polski Przemysł Drzewny, Czerski i Jakimowicz, Zamość.
 Hugo Reich, Fabryka mebli giętych w Łodygowicach.
 „Thonet Mundus”, Polskie fabryki mebli giętych S. A. Centrala Bielsko.
 A. Wech, Fabryka mebli giętych w Buczkowicach.
 Z. Zipser i Fuchs, Tartak Parowy i giętnia, Zamość.

Przedsiębiorstwa metalowe.

- Block-Brun S. A. Kraków.
 „Bosko”, Fabryka okuć budowlanych i wyrobów żelaznych, Kraków.
 „Elite”, Wytwórnia wyrobów metalowych, Wolf i Rosenblum, Kraków.
 „Esnat”, Fabryka narzędzi stalowych w Krakowie.
 Fabryka kas, wag i wyrobów druczianych, W. Fink i Ska, Kraków.

- Bracia Kohut, Fabryka maszyn, Nawojowa.
 Polskie Tow. budowy pomp, S. z o. o. Kraków.
 Pierwsza fabryka lokomotyw w Polsce S. A. Chrzanów.
 Tow. Kontynentalne dla handlu żelazem Kern i Ska w Krakowie.
 „Węgierska Górka” S. A. Odlewnia żelaza i rur w Węgierskiej Górze.
 Wytwórnia sygnałów i urządzeń kolejowych S. A. w Krakowie.
 Zakłady cynkownicze „Polcynk” Ska z ogr. odp. w Krakowie.
 L. Zieleniewski, Fitzner-Gamper S. A. Polskie Fabryki maszyn i wagonów, Kraków.
 Zakłady hutnicze „Giesche” S. A. Trzebinia.
 Tedeusz Oroszeny Bohdanowicz, Pierwsza Małopolska Fabryka puszek i wyrobów tłoczonych z blachy w Krakowie.
 „Mazur” Fabryka kłódek, zamknięć i łańcuchów w Świątnikach Górnych.
 Władysław Otorowski. Wytwórnia aparatów i ostrzy do golenia, Polskie Towarzystwo budowy pomp, Ska z o. o., Kraków.
 „Reflex”, Towarzystwo Przemysłu Metalowego, Ska z o. o. Kraków.
 Stanisław Sulikowski, Fabryka wyrobów metalowych w Krakowie.
 Bracia Bauminger, Fabryka drutu i gwoździ w Krakowie.
 Herman Kamsler, Fabryka drutu i gwoździ w Krakowie.
 Krakowska Fabryka drutu i gwoździ S. A. w Krakowie.
 „Rydłówka”, Fabryka gwoździ i wyrobów żelaznych w Krakowie
 Wadowicki Przemysł drucziany Ska z ogr. odp., Wadowice.

Przemysł młynarski.

- I. Abrahamer, Młyn turbinowo-walcowy w Krakowie.
 Amerykański Młyn Parowy, Wodzisław.
 Amerykański Młyn Parowy Żory.
 Młyn Parowy Dóbr rycerskich Belk.
 Dobija Józef, Zjednoczone Młyny parowe Komorowickie i Łodygowickie w Łodygowicach.
 Fiedler i Glaser, Katowicki Młyn Parowy w Katowicach.
 Głównia Andrzej, młyn Krzeszowice.
 Łuszczarnie i Młyny Krakowskie, Spółka Komandytowa w Krakowie.
 Neumann i Ska Młyny Parowe w Białej.
 Nowy Młyn Parowy, Herman Haaze Lubliniec.
 Polski Przemysł Mączny. Tarnów.
 „Ziarno”, Polska wytwórnia Chleba Zdrowie S. A. i Młyn Parowy w Krakowie.

Przemysł papierniczy.

- „Altesse Wisła” Fabryka tutek w Krakowie.
 „Herbewo”, Fabryka tutek i bibulek Kraków.
 Krakowska Fabryka kart do gry, Kraków.
 I. Pacanowski, fabryka pudełek i litografia, Kraków.
 F. Romaszkan, Fabryka papieru w Wadowicach.
 „Worek” Fabryka worków papierowych, Szczakowa.
 Żywiecka Fabryka papieru „Solali” T. A. w Żywcu.

Przemysł spożywczy.

Henryka Francka Synowie, Fabryka środków kawowych S. A. w Skawinie.
 Bracia Finder, Fabryka octu i musztardy, Kraków.
 Gablenz i Syn, Fabryka musztardy, octu i synapizmów, Kraków.
 Rząca i Chmurski, S. z o. o. Zakład leczniczych wód mineralnych w Krakowie.
 Walenty Wręzlewicz, Fabryka wyrobów masarskich w Żywcu.
 „Nordja Hawe”, Wytwórnia konserw i wędzarnia ryb, Dziedzice.
 Zakłady przemysłowe „Bierzanów” S. A. fabryka drożdży i spirytusu.

Fabryki szkła.

Belgijska huta szkła lustrzanego — Szczakowa.
 Huta Szkła S. z o. o. Jasło.
 Małopolskie Fabryki Szkła w Szczakowej S. z o. o.
 Polskie Huty Szkła S. A. Kraków.
 S. G. Żeleński, Krakowski Zakład witrażów i oszkleń w Krakowie.

Przemysł tekstylny.

Bracia Cieczowiczka, Fabryka wyrobów bawełnianych w Andrychowie.
 Bernard Deutsch i Syn, Fabryka sztucznej wełny w Białej.
 Zajączek i Lankosz. Fabryka sukna w Kętach.

Przemysł wapienniczy i kamienia twardego.

Dudziński, Potuczek i Rajski, Wapienniki w Nowym Targu.
 Fabryka wapna i cementu Piechcin.
 „Firley”. S. A. Wapienniki, Trzebinia.
 „Kadzielnia” S. A. Zakłady Przemysłowe, Warszawa.
 Liban i Ehrenpreis, Wapienniki i Kamieniołomy w Krakowie.
 Miejskie Zakłady Ceramiczne, Kraków.
 Mydlnicka Fabryka Wapna i Kamieniołomy, Bracia Kamsler, Kraków.
 Olsztyńskie Zakłady Górniczo-Przemysłowe, Częstochowa.
 Polskie Zakłady Wapienne, „Wapno Opoczyńskie”. Opoczno.
 Przedsiębiorstwo Handlowo-Przemysłowe „Podgórze” Ska z o. o. Kielce.
 Rüderfordorskie Zakłady Wapienne, Braci Rosenberg. „Emilja”, Częstochowa.
 Rüderfordorskie Zakłady Wapienne „Wapnopol”, Częstochowa.
 „Sitkówka”, Zakłady Przemysłowe S. A. Warszawa.
 M. i S. Rychter, Zjednoczone Zakłady Wapienne Tokarnia-Zamczysko, Chęciny.
 Towarzystwo Handlowo-Węglowe, Holzner i Ska, Kraków.
 Wapienniki i Kamieniołomy, Ska z o. o. w Krakowie.
 „Wulkan”, Zakłady Przemysłowe, Ska z o. o., Opoczno.
 Zakład Wapienny i Kamieniołom „Adam”, Częstochowa.
 Zakłady Przemysłowe, O. Rosenblatt S-cy, Opoczno.
 Zakłady Przemysłowe „Saturn”, J. Dawidowicz, Częstochowa.
 Zakłady Przemysłowo-Wapienne „Janina”, Częstochowa.

Zakłady Wapienne „Jaworznia”, S. Gejsler, Kielce.
 Zakłady Wapienne J. B. Meitlis, Częstochowa.
 Zakłady Wapienne Kalkbruch-Wapienno, M. Levy & Co, Inowrocław.
 Zakłady Wapienne, W. Kanigowski, Rudniki.
 Zakłady Wapienne „Wietrznia”, A. Zagajski i Synowie, Kielce.
 Zarząd Dóbr i Kamieniołomów, F. Hauptmanna Mogielnica.
 Ząbkowickie Zakłady Wapienne, Stanisław Łada, Ząbkowice.
 Zjednoczone Zakłady Wapienne „Wapnorud”, S. A. Warszawa.

Przemysł win musujących.

Louis de Bary, Wytwórnia win musujących w Warszawie.
 Societe de grands vins francais, Kraków.

Wytwórnia win i miodu.

Miodosytnia Stanisława Wójcikiewicza w Krakowie.

Różne.

Abeles i Poser, Fabryka i skład guzików, Kraków.
 Administracja Dóbr hr. Potockich Krzeszowice.
 „Americana”, Przemysł szmirglowy, Łodygowice.
 Hirsch Salo, Wytwórnia frendzli szklanych i pasmanteryjnych, Kraków.
 Kancelarja Główna Dóbr i Lasów, Z. hr. Tarnowskiego, Dzików.
 Krakowska Fabryka wyrobów powroźniczych, Kraków.
 Krakowska Gazownia Miejska w Krakowie
 I. Meisels, Przedsiębiorstwo dla dostaw budowlanych, Kraków.
 Powszechny Bank Kredytowy, Kraków.
 Polska fabryka ołówków L. i C. Hardmuth-Lechistan Sp. Akc. Kraków.
 „Persja”. Fabryka dywanów, Żywiec.
 „Semperit” Polskie Zakłady gumowe S. A., Kraków.
 Tomaszek i Grüss — fabryka guzików, Kraków.
 Zakład kąpielowy, Rabka.
 Hotel Francuski, Kraków.

CZEŚĆ NIEOFICJALNA.

Krótkie szczegóły podane nam, przez przedsiębiorstwa należące do Związku.

Arcyksiążęcy Browar w Żywcu. Dyrektor browaru inż. Fox. Browar produkuje sód, piwa: Leżak, Zdrój, Marcowe, Porter, Ale, produkta uboczne: kielki, suszone młóto, suszone drożdże. Zdolność produkcyjna dla srodu 900 ton, dla piwa 300,000 hl. Eksport piwa do Szwecji Austrii, Palestyny. Pracowników: umysłowych 39, fizycznych 283.

Jan Götz, Okocimski Browar i Zakłady Przemysłowe S. A. Okocim. Prezesem Rady Nadzorczej Spółki Akcyjnej jest Antoni Baron Götz-Okocimski, Zarząd stanowią dyrektorzy: Inż. Jan Pieniążek i inż. Maksymilian Grossmann. Siedziba Dyrekcji jest w Browarze w Okocimiu, poczta w miejscu, telefon Nr. 22. Głównym artykułem produkcji jest piwo: a) marcowe jasne, b) eksportowe ciemne, c) świętojańskie ciemne, lekko słodkawe, specjalność sezonu zimowego i d) porter. Zdolność produkcyjna browaru wynosi 400.000 hl. Pracowników umysłowych 60 i 540 fizycznych.

Zakłady Przemysłowe w Tenczynku S. A. w Krakowie. Dyrektor p. Stefan Reicher. Siedziba Dyrekcji: Kraków, Sławkowska 3, fabryka w Tenczynku. Zakłady Przemysłowe wytwarzają piwo, oraz przetwory owocowe. Roczna zdolność browaru wynosi 35 tys. hl., zaś fabr. marmolady 150 wagonów. Pracowników umysłowych 5, fizycznych 25.

Płaszowska Fabryka Dachówek i Cegieł. Spółka Akcyjna w Krakowie. Siedziba Zarządu: Kraków, ul. Dunajewskiego 6, telefon biura Nr. 103-64, telefon fabryki znajdującej się w Krakowie-Płaszowie Nr. 120-87. W skład Zarządu wchodzi: Dr Ludwik Merz, Ignacy Ehrenpreis, Henryk

Fraenkel i Dr. Alfred Ehrenpreis. W zakres produkcji fabryki wchodzi następujące materiały: a) dachówki gliniane w kilku odmianach, a mianowicie: dachówka tłoczona tzw. „marsylska”, dachówka ciągniona tzw. „felcówka”, dachówka „karpówka”, gąsiory; b) cegły: maszynówka, pustaki, cegła kominowa. Głównym produktem Zakładu jest dachówka, zwłaszcza dachówka tzw. „marsylska”, posiadająca ustaloną markę w kraju, jako materiał o znanej powszechnie trwałości i wytrzymałości na wszelkie zmiany atmosferyczne. Zdolność produkcyjna fabryki wynosi 5,000.000 szt. dachówek i 3,000.000 szt. cegieł. Zakład zatrudnia 7 pracowników umysłowych, a w sezonie do 200 robotników.

Fabryka wyrobów szamotowych i fajansowych, Spółka akcyjna w Krakowie. Zarząd Dr. Ludwik Merz, Dr. Arnold Ehrenpreis i Henryk Fraenkel. Fabryka produkuje kamienie szamotowe i dymasowe dla wszelkich celów przemysłu, oraz kafle szamotowe białe i kolorowe dla pieców i kuchen. Zdolność produkcji wyrobów ogniotrwałych 40.000 ton, zdolność produkcji kafli 700.000 sztuk. 22 pracowników umysł. i 370 fizycznych.

St. Szymczakowski i Ska, parowa fabryka dachówek i cegieł w Jasieniu p. Brzesko. Sp. z ogr. odp. w Krakowie, Szpitalna 38. Zarząd: Bronisław Wetzstein, Kraków, Szpitalna 38. tel. 116-25. Centrala. Fabryka Jasień p. Brzesko tel. 29. Produkuje: cegłę, dachówki, gąsiory. Zdolność produkcyjna 500.000 cegły, 1,000.000 dachówek, 1.500.000 gąsiorów. 4 pracowników umysłowych, od 50—96 prac. fizycznych.

„Azot” Spółka Akcyjna w Jaworznie. Zarząd: inż. Ludwik Brzezowski, dyrektor naczelny, inż. Jan Krakowski, dyrektor techniczny. Produkcja: „Tri” (trójchloroetylen), żelazocjanki, błękity: paryski i Milori, chlorek potasu 99—100%, wapno chlorowane, potaż żrący, potaż kalcynowany (węglan potasu), siarczan miedzi, solnit do konserwowania mięsa, środki owado- i grzybobójcze. Pracowników umysłowych 36, fizycznych 186.

Spółka Akcyjna dla przemysłu chemicznego i metalowego „Chemimetal”, Kraków, ul. Szewska 1. Zarząd: Eugenjusz hr. Zamoyski, Oskar Sienkiewicz, Franciszek Karol Schlossmacher. Fabryka w Zawierciu. Produkuje chemiczno-techniczne artykuły, w szczególności pastę do obuwia Erdal, pastę do podłóg, воск szewski, oraz we własnym oddziale metalowym potrzebne dla artykułów chemicznych opakowania blaszane — litografowane wzgl. lakierowane wzgl. gładkie — ponadto blaszane plakaty i reklamy dla potrzeb własnych i obcych. Produkcja roczna 4000 do 6000 ton pasty do obuwia i podłóg. 30 do 50 milionów sztuk pudełek blaszanych. Eksportuje do Egiptu i Palestyny. 45 pracowników umysłowych 200 pracowników fizycznych.

Fabryka Chemiczno-Farmaceutyczna Dr. A. Wander Sp. Akc. Kraków. Firma należy do szwajcarskiego koncernu Dr. A. Wander, A. G. w Bernie szwajcarskim. Dyr. Dr. Max Koffler, oraz prokurent p. konsul Jan Stefan Ryniewicz. Fabryka wyrabia preparaty farmaceutyczno-dietetyczne jak: odżywkę witaminową Ovomaltine, preparat tranowo-słodowy Jemalt, koloidalny wodorotlenek glinu Alucol, calcium acetyl. salicyl. c. Alucoli Alcacyl, cukier odżywczy dla dzieci Nutromalt, zupę kellerowską dla dzieci Hrdomalt, suchy ekstrakt słodowy „Gloma Dr. Wander”, płynne ekstrakty etc.

Ponadto ekstrakt dla przemysłu tekstylnego „Diastafor“, środki pomocnicze do pieczywa, jak ekstrakt słodowy Diamalt, Maltamin, Diafan, specjalne mąki pod nazwą „Mąki Dra Wandera” i „Biofarine”, używane jako domieszki do wypieku pieczywa zdrowotnego, proszki do pieczywa pod nazwą „Dawa” i „Proszek waniliowy Dra Wandera”, olejki do pieczywa esencje, budynie.

Następnie: Łom słodowy Dra Wandera, Słodołom, Mentołom, specjalne cukierki „Mentomalt”, „Cachou Imperial”, „Mentoleukalyptus“ i i. 48 pracowników fizycznych, 51 pracowników umysłowych.

„Iskra i Karmański“ Fabryka Farb i Przyborów Malarskich, Kraków, ul. Lubelska 20. Dyrekcja: Chyżewski Maksymiljan. Produkcja: Farby artystyczne. Atramenty, laki do pieczętowania. Taśmy i kalki do maszyn piszących, kalka do ołówka, matryce do powielania. Różne przybory malarskie, rysunkowe i kancelaryjne.

Fabryka Produktów Chemicznych Liban S. A., Kraków, ul. Szpitalna 15. Zarząd: p. Dyrektor Jan Liban, Bertold Weinsberg. Fabryka: Borek Fałęcki. Przedsiębiorstwo wytwarza: nawozy sztuczne, jako to superfosfaty mineralne, kostne, potasowe, amoniakalno-potasowe etc. Roczna zdolność produkcyjna około 60.000 ton superfosfatów. Pracowników umysłowych 14, robotników 150 do 200.

Zakłady Solvay w Polsce, T. z o. p. Warszawa, Czackiego 14, Prezes Zarządu p. inż. Henryk Kułakowski. Fabryka sody w Podgórzu koło Krakowa. Dyr. p. inż. Jan Toeplitz.

Artykuły wytwarzane przez fabrykę w Podgórzu: soda amoniakalna, soda kaustyczna, soda krystaliczna. Artykuły wytwarzane w innych fabrykach Zakładów: Cementownia „Grodziec“ cement, Kopalnia „Grodziec“ węgiel, Kopalnia soli, wapno, sól kamienna, Fabryka sody Mątwy, soda amoniakalna, krystaliczna i oczyszczona. Eksportuje na rynki bałtyckie: Finlandja, Łotwa, Gdańsk. Pracowników umysłowych i fizycznych: ogółem dla zakładów naszych 1886, dla fabryki sody w Podgórzu 453.

Polskie Związkowe Rafinerje olejów skalnych Ska Akc. Trzebinia. Dyrektor Rafinerji Dr. Leopold Bleier. Siedzibą Zarządu jest Lwów, pl. Marjański 8, siedzibą fabryki jest Trzebinia ad Chrzanów. Produkty naftowe z przeróbki ropy. Pracowników umysłowych 39, fizycznych 303.

Spółka akcyjna Fabryki Portland Cementu „Szczakowa”

Członkowie Zarządu: dyrektor techniczny inż. Zdzisław Krudzielski, dyrektor komercyjny Dr. Marjan Polturak. Dyrekcja techniczna w Szczakowie. Dyrekcja komercyjna w Bielsku. Przedsiębiorstwo produkuje: cement portlandzki, dolomit palony, płyty budowlane „Suprema”, wapno hydrauliczne.

Roczna zdolność produkcyjna wynosi: cement portlandzki 350.000 ton, dolomit palony 70.000 ton, płyty budowlane „Suprema” 100.000 m², wapno hydrauliczne 4.000 ton. Firma eksportuje dolomit palony do Czech, Austrii, Szwajcarii i Rumunii. Ogólna ilość pracowników per 31/12 1933 wynosiła umysłowych: 2 dyrektorów i 36 urzędników, fizycznych: 325 robotników.

„Kryształ” Parowa fabryka cukrów i czekolady Spółka z o. o. Kraków, ul. Salinarna 30. Zawiadowca firmy: Stanisław Krzystyniak. Fabryka wyrabia cukierki i czekolady. Zdolność produkcyjna cukierków 600 ton rocznie, czekolady 200 ton rocznie. Pracowników umysłowych i fizycznych 70 osób.

A. Piasecki Fabryka Czekolady S. A. Sklepy własne: Kraków, Linja A—B i C—D, w Warszawie, ul. Nowy Świat 15.

„Mafo” Wadowice. Małopolska Fabryka Oplątków i Andrutów. Właściciele: Józef Jaremkiewicz i Jan Niewidowski, w ich ręku spoczywa cały zarząd i kierownictwo firmy. Firma „Mafo” wytwarza: Oplątki, wigilijne, aptekarskie, cukiernicze, oraz wszelkiego rodzaju wafle: suche, przekładane, karlsbadzkie, biszkopty, herbatniki, wyroby piernikowe itd.

Firma „Mafo” produkuje na eksport tylko oplątki wigilijne do Stanów Zjednoczonych, Francji, Rumunii, Czechosłowacji. Zatrudnia 7-miu urzędników i około 50 pracowników fizycznych.

Polsko-Szwajcarska Fabryka Czekolady „Suchard” S. A. Zakres działania: Fabrykacja wszelkich artykułów wchodzących w zakres produkcji czekoladowej, cukierniczej i kakaowej, jak i masła kakaowego. Przebiecnie około 50 urzędników i 500 robotników.

Inż. Kowarzyk i Inż. Braun Łomy Bazaltu „Niedzwiedzia Góra” St. kol. Krzeszowice. Dyrektor Inż. Kazimierz Braun, Zarząd: Inż. Włodzimierz Braun i inż. Hugo Kowarzyk. Siedziba Dyrekcji i Zarządu: Kraków-Dębniki, ul. Powroźnicza 6. Zakład: „Niedzwiedzia Góra” w Tenczynku, stacja kol. Krzeszowice. Produkuje: Szutry i grysy bazaltowe do budowy i konserwacji dróg, grysy szlachetne kalibrowane do budowy nowoczesnych nawierzchni drogowych. Produkcja szutrów: 150.000 ton, grysów szlachet. 70.000 ton. 10 pracowników umysłowych i 450 robotników.

Jan Bieroński, Tartak parowy i heblarnia. Siedziba: Kozy Firma wytwarza: brusy wszelkiego gatunku, eksportowe, drzewo kantowe dla Łudowli, deski, forszty różnej grubości (stolarskie), różny materiał w zakres wchodzący budowli, deski podłogowe heblowane, fugowane, i nutowane. Roczna wytwórczość około 7.000 m³. Firma eksportuje przeważnie do Holandji. Pracowników umysłowych 4, fizycznych do 40.

Bracia Landau (właściciel Szymon Landau) Materiały drzewne, materiały budowlane, beczki do pakowania. Eksport drzewa do Holandji, 3 pracowników umysłowych i 6 fizycznych.

R. Nawrocka, Tartak, Żywiec. Kierownik: Władysław Zyzak.

Spółka tartaku i młyna parowego w Bestwinie. Produkuje materiały tarte świerkowe i jodłowe, rocznie 10.000 do 15.000 m³ drewna. Eksportujemy do Holandji. 50 pracowników.

Fabryka elementów elektrycznych „Elektron” Sp. z ogr. odp. Kraków, św. Łazarza l. 13. Zarząd: Dr. Jakób Siódmak i Adolf Goldstein. Produkuje baterje kieszonkowe i do radja elementy, latarki kieszonkowe, dzwonki i inne części rowerowe. Rocznie 2 miliony baterji i elementów, 200.000 latarek, 200.000 dzwonek rowerowych. Nie eksportuje. 8 umysłowych i 100 fizycznych.

Elektrownia okręgowa w Zagłębiu Krakowskiem S. A. w Sierszy-Wodnej — Poczta Trzebinia 2. Zarząd: Inż. Zdzisław Rauch i Janusz Regulski. Przedsiębiorstwo wytwarza: energję elektryczną rocznie 40 milionów kilowatogodzin. Ilość pracowników umysłowych i fizycznych: 250.

Elektrownia działa na terenie powiatów chrzanowskiego, bialskiego (Oświęcim i okolica), pszczyńskiego i oddaje energję elektryczną głównie do celów przemysłowych, ponadto oświetla 30 gmin miejskich i wiejskich.

Fabryka Kabli Spółka Akcyjna Kraków. Dyrektor Emeryk Folkmann i prokurent Karol Osiek. Przedsiębiorstwo wytwarza następujące artykuły: kable ziemne, przewody izolowane, druty miedziane i linki, rury izolacyjne oraz przybory do tychże, wyroby prasowane, materiały instalacyjne i i. Ogólna roczna zdolność produkcyjna wynosi zł. 25.000.000. Eksport do Palestyny. 420 pracowników fizycznych i umysłowych.

Garbarnia „Tanzer” Ska z ogr. odpow. Lwów, Gabrjelówka 1-3. Dyrektor Tanzer Fryderyk. Garbarnia produkuje: a) krupony, karki i boki podeszwowe i branzlowe b) waszledry c) blankowe krupony połówki, boki i karki d) becaki e) krupony i szultry pasowe f) chromowe pasy transmisyjne, pasy do zszywania rocznie około 400.000 kg. skóry podeszwowej, 150.000 kg. skóry blankowej. 200.000 kg. pasów transmisyjnych, 25.000 kg. pasów i skór technicznych chromowych. Pracowników umysłowych 7, fizycznych 120.

Hurtownia skór „Polonia”, Spółka z ogr. odp. Lwów, św. Marcina 38. Zarząd: pp. Dyr. Borys Lubliński, Tadeusz hr. Tyszkiewicz, Przedsiębiorstwo produkuje skóry podeszwowe (krupony, karki, boki) oraz skóry wierzchnie (bukaty czarne, kolorowe i ssaki). Roczna produkcja skór podeszwowych wynosi około 1.000.000 kg., wierzchnich około 90.000 m². 13 pracowników umysłowych oraz 170 robotników.

„Salus”, Fabryka skór, Sp. z o.o. w Rybniku, ul. Raciborska 8. Kierownicy firmy: pp. Władysław, Andrzej i Józef Żurkowie w Rybniku. Wytwarza: skóry podeszwowe, jak krupony, karki, boki, połówki skóry do szycia mechanicznego, w kruponach skóry do wyrobu pasów transmisyjnych, skóry blankowe i juchtowe. Zdolność przetwórcza 300 sztuk skór dziennie. Robotników i pracowników umysłowych 120.

Jaworznicke komunalne kopalne węgla Spółka Akcyjna. Zarząd: pp. prezes inż. Jan Brzozowski, dyr. inż. Emil Czerlunczakiewicz, dyr. inż. Kamil Wachlowski. Siedziba Spółki: Zarząd Spółki w Krakowie, Dyrekcja Kopalni w Jaworznie. Artykuły wytwarzane przez Spółkę: węgiel,

prąd elektryczny, kamień budowlany i drogowy. Roczna zdolność produkcyjna: węgiel 1,500,000 ton, prąd 75,000,000 KWgodzin. Eksport: do Austrii. Pracowników: umysłowych 229, fizycznych 2081.

Drukarnia W. L. Anczyca i Sp. w Krakowie, ul. Zwierzyniecka 2. Spółka jawna. Wspólnicy: Wacław Anczyca w Krakowie, Marja Gebethnerowa i Anna Boralowa-Wolffowa w Warszawie. Prokurenci. Dr. Władysław Anczyca i Ferdynand Pieradzki w Krakowie. Rodzaj produkcji: książki, druki kolorowe, druki handlowe. Zdolność produkcji: około 1,000,000 Zł. rocznie. Pracowników umysłowych 6, fizycznych około 50.

„Artigraph” Zakłady Przemysłowe dla Wyrobu Reklam Artystycznych i Opakowań z Papieru i Blachy, Sp. Akcyjna, Kraków ul. Prądnicka 63. Dyrektor Zarządzający I. Kleinberger. Produkcja: wszelkiego rodzaju opakowania z blachy, kartonu i papieru, druki na papierze i blasze, plakaty reklamowe z blachy, kartonu, papieru i w specjalnem wykonaniu „szkłolit”, oraz plakaty blaszane w formie „gigant”, blaszanki na smary i oleje, puszki konserwowe, specjalne artykuły reklamowe, etc. Pracowników umysłowych 8, fizycznych 150.

Drukarnia „Grafia” Sp. z ogr. odp. w Krakowie, Starowiślna 72. Zawiadowcy: Jakób Rippner, Dr. Teodor Perlberger. Produkuje: Druki reklamowe, opakowania, etykiety, kartonaże, plakaty, katalogi ilustrowane, cenniki, książki, czasopisma oraz wszelkie druki biurowe dla przemysłu i handlu. Zdolność produkcji: około 500,000 zł. rocznie. Pracowników umysłowych i fizycznych około 40.

„Huta Żelazna Kraków, Spółka Akcyjna” w Krakowie. Adres Zarządu: Kraków, Rynek gł. 12, przedsiębiorstw: a) Walcownia żelaza i Piec Martina w Borku Fałęckim, b) Fabryka gwoździ i drutu w Krakowie-Podgórzu, ul. Płaszowska 12, Rodzaj produkcji: a) żelazo sztabowe i drut walcowany b) gwoździe druciane i drut żelazny handlowy. Roczna zdolność produkcyjna a) żelaza sztabowego i drutu walcowanego około 11,000 ton b) gwoździ druczanych i drutu żelazn. handlowego około 1,600 ton, Pracowników umysłowych 18, fizycznych w Walcowni czynnej z przerwami 94.

Fabryka kas, wag i wyrobów druczanych Wilhelm Fink i Ska Krakowie dawniej Ludwik Szklarski. Właściciele firmy Wilhelm Fink

i Stefan Wilkosz. W zakres produkcji wchodzi: Wyrób i naprawa wag dzieśniętych pomostowych, wozowych i kolejowych, kas ogniotrwałych i betonowych, fabrykacja siatek ogrodzeniowych, wkłady materacowe do łóżek, wszelkie roboty ślusarskie, lekkie konstrukcje i t. p. Możliwości produkcji: 50 wag tygodniowo, 10 kas tygodniowo, 1 wagon siatki tygodniowo. Robotników 30 - 50.

Mydlnicka fabryka wapna i kamieniołomy Bracia Kamsler w Krakowie. Dyrekcja Leon Kamsler, Albert Abeles i Inż. Leopold Hausner. Siedziba Dyrekcji Kraków, ul. Józefa Sarego 4. Fabryka Mydlniki, poczta Mydlniki. Przedsiębiorstwo wytwarza kamień łamany, szuter, wapno palone budowlane, przemysłowe i nawozowe niemielone i mielone.

Roczna zdolność produkcyjna kamienia łamanego 40.000 m³, szutru 15.000 m³, wapna palonego 27.000 ton. Pracowników umysł. 5, fizycznych 60.

Krakowska fabryka mydła C. Śmiechowski Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Krakowie. Zarząd Inż. Edward Śmiechowski i Wincenty Śmiechowski. Siedziba Dyrekcji mieści się w Krakowie. Produkuje mydło jędrne, mydło szare, proszek mydlany i mydełka toaletowe.

Roczna zdolność produkcyjna ponad 250 wagonów.

Pracowników umysłowych 11, robotników 35.

Michał Ader, Fabryka mebli giętych i tartaki parowe, Jazowsko, stacja kol. Stary Sącz. Właścicielami firmy są: Wilhelm Ader, Dr. Jakób Ader i spadkobiercy po bhp. Maurycym Aderze. Firma produkuje: meble gięte oraz materiały tarte. Roczna zdolność produkcyjna: 250.000 sztuk mebli giętych, tartaki około 40.000 m³ drzewa okrągłego. Eksport do wszystkich części świata mebli giętych. Pracowników umysłowych 9, fizycznych 300.

Czerski i Jakimowicz, centrala w Zamościu. Właścicielami firmy są p. p. Stanisław Czerski i Szczepan Jakimowicz. Centrala: Zamość, Przybyziewskiego 2. Produkuje meble gięte, stolarskie nowoczesne, siedzenia i oparcia do krzeseł, wachlarze do krzeseł, blaty do stołów, sedesy. Materiały drzewne tarte i ciosane, stolarszczyzna budowlana. Eksport do wszystkich części świata. Pracowników umysłowych 22, robotników przeszło 600.

Johann Kohn i S-ka, fabryka mebli giętych, Radom. Właściciele: Izrael Leszcz i Pinkus Tajchman. Produkuje meble gięte i forniery. Tartak

przyjmuje do przetarcia wszelkiego rodzaju drewno. Zdolność produkcyjna roczna 375.000 szt. różn. mebli giętych. Firma eksportuje do wszystkich części świata. Robotników 283, umysłowych 13.

K. Wuensche i Ska, Radomsko, ul. Narutowicza 11. Fabryka mebli giętych. Właściciele: Ksawery Wünsche, Herman Witte, Klemens Kornhöfer. Produkuje meble gięte. Roczna zdolność produkcyjna 300.000 sztuk różnych mebli. Eksportuje do Anglii, Irlandji, Holandji, Ameryki półn., Afryki półn., Indji, Palestyny, Egiptu, Francji i kolonji.
Pracowników umysłowych 10, robotników 250.

Wolf i E. S. Rosenblum, Fabryka wyrobów metalowych „Elite”, Kraków, Grodzka 40. Właściciele: W. i E. S. Rosenblum. Produkcja: klamerki do maszynek do spajania różnego systemu. Eksport zagranicę.
Pracowników 5.

Pierwsza fabryka lokomotyw w Polsce Spółka Akc. Zarząd: Dyr. Leopold Wellisz, przewodniczący, Inż. Aleksander Krzywicki, Inż. Guido de la Cerda, Inż. Jan Dąbrowski. Fabryka w Chrzanowie, wojew. krakowskie. Produkcja: lokomotywy szeroko i wąskotorowe, walce drogowe. Zdolność produkcyjna roczna: dla lokomotyw 100 szt., dla walców 60 szt. Eksport do Marokka, Rosji Sowieckiej, Bułgarii, Łotwy, Jugosławji.
Ilość pracowników umysłowych 113, fizycznych 861.

„Węgierska Górka” Górnicza i Hutnicza Spółka Akcyjna. Zarząd: Naczeln. dyr. Prof. inż. Buzek, Dyr. Wojciech Kwadrat. Siedziba zarządu i zakładu: „Węgierska Górka”, powiat Żywiec. Produkcja: Rury wodociągowe, odlewy handlowe, maszynowe, budowlane, kolejowe, kwasoodporne, wlewnice dla stalowni. Roczna zdolność produkcyjna 28.000 ton. Urzędników około 42, robotników do 1.000.

Herman Kamsler, Fabryka drutu i gwoździ drucianych, Kraków. Spółka jawna. Zarząd: Albert Abeles, inż. Leopold Hausner i inż. Robert Abeles. Siedziba Dyrekcji Kraków, ul. Józefa Sarego 4, fabryka Zabierzów, poczta Zabierzów, Przedsiębiorstwo wytwarza druty ciągnięte, gwoździe, sztyfty, podkówki do butów i siatki druciane. Roczna zdolność produkcyjna 3.500 ton. Ilość pracowników umysłowych 6, fizycznych 60.

Wadowicki Przemysł druciany Sp. z o. o. w Wadowicach. Dyrektor Józef Gorecki, emeryt. pułkownik M. Schmidl i Prokurator Inż. Bronisław Gorecki. Biuro centralne fabryki Wadowice, tel. Nr. 38. Do produkcji fabrycznej należą przeważnie wyroby z drutu jak siatki, gwoździe itp. Roczna zdolność produkcji 1000 ton walcówki. Pracowników umysłowych normalnie 10, fizycznych 250.

Fiedler & Glaser, Katowicki Młyn Parowy. Właściciele: Maks Fiedler i Izidor Freund. Rodzaj produkcji: Wymiał pszenicy, żyta i otrąb. Produkcja roczna około 15.000 ton żyta i około 7.500 ton pszenicy. Pracowników umysłowych 19, fizycznych 41.

Neumann i Spółka, Młyny Parowe, Biała. Właściciele: Michał, Louis i Albert Neumannowie. Przemiał żyta i pszenicy. Roczna zdolność produkcyjna: 36.000 ton żyta, 10.800 ton pszenicy. 12 pracowników umysłowych, 74 robotników.

Firma „Altesse-Wisła” Spółka Akcyjna, Fabryka Tutek i Bibulek do Papierosów, oraz Przemysł Chemiczno-Papierniczy, Kraków, Długa 17. Zarząd: Dr. D. Wistreich, Dyrektor Karol Knoch, prokurent Emanuel Wistreich. Fabryka wyrabia: zwijki i bibułki do papierosów, a ponadto dział chemiczny fabryki produkuje: lep na muchy pod marką „Aeroxon” oraz farbę do bielizny „Bengal”.

Roczna zdolność produkcji: zwijek około Zł 1.200.000.—, bibulek około Zł 1.500.000.—, lepu na muchy około 1.000.000.—, farby do biel, około Zł 300.000.—. Eksport zagranicę. 24 pracowników umysłowych oraz przeszło 180 fizycznych.

Krakowska Fabryka kart do gry Spółka z o. o. Kraków, ul. Długa 17. Dyrekcja: Adolf Piatnik jun., Karol Knoch, Dr. Dawid Wistreich. Fabryka wytwarza karty do gry. Roczna zdolność produkcji 1.000.000 talji. Ilość pracowników umysłowych wynosi 8, zaś fizycznych 50.

F. Romaszkan Fabryka Papieru S. A. w Wadowicach. Produkcja: a) tektura surowa szmaciana do wyrobu papy dachowej smołowcowej, b) tektura surowa filcowa do wyrobu papy dachowej bitumicznej, c) tekturę surową szmacianą na podkładkę pod linoleum, dywany i obicia ścienne. Roczna zdolność produkcyjna wynosi 2.500 do 3.000 ton. Firma zatrudnia 6 pracowników umysłowych oraz 95 fizycznych.

Żywiecka Fabryka Papieru „Solali” Spółka Akcyjna, Żywiec, Małopolska. Zarząd: Inż. Ignacy Serog, Dyr. A. Kornblüh, Dyr. Artur Wachsberg, Dyr. Adolf Bathelt. Przedsiębiorstwo wytwarza bibułki różnego rodzaju, tekturę, masę drzewną, bibułki do papierosów w książeczkach, tutki, karbon, indigo, serwetki, tacki, papier toaletowy itd.

Roczna zdolność produkcyjna w papierni 2.500 ton papieru, w szlifiarni 3.150 ton miazgi drzewnej, w fabryce tekt. 750 ton tktury, w dziale konfekcji zdolność produkcji dochodzi do 7.000.000—Zł. Firma eksportuje przeważnie do krajów zamorskich. Ilość pracowników umysłowych i fizycznych około 758.

Małopolskie Fabryki Szkła Ska z o. o. Szczakowa. Zawiadowcy firmy: Dyr. Edward Guillaume i Dyr. Witold Smyjewski. Produkcja: szkło tafłowe okienne i półustrzane. Zdolność produkcyjna 2.500.000 m² rocznie. Ilość pracowników umysłowych 20, fizycznych 280.

Bracia Czczowiczka, Fabryka WYROBÓW Bawełnianych w Andrychowie. Właściciele: inż. Fryderyk Czczowiczka, inż. Edwin Czczowiczka. Dyrektor fabryki: Fryderyk Zobel. Fabryka wyrabia wszelkie wyroby bawełniane. Roczna zdolność produkcyjna około 9.000.000 m. Eksport firmy obejmuje znaczną ilość krajów Europy. Firma zatrudnia około 1.600 robotników i około 100 pracowników umysłowych.

Spółka akcyjna zakładów przemysłowych „Kadzielnia”. Zakłady Wapienne w Kadzielni pod Kielcami. Zarząd: Stanisław Erlich, Juliusz Erlich, Jerzy Erlich, Sigismond A. Arnson, Róża Wawelberg. Siedziba Zarządu: Warszawa, Boduena 1, telefony 661-05 i 661-19. Zakłady: Kadzielnia pod Kielcami, poczta Kielce, telef. 28.

Produkcja: wapno palone z marmuru, wapienny miał, marmur-kamiień wapienny, marmurowe bloki, szpat wapienny. Zdolność produkcyjna wapna do 90.000 ton, marmuru 100.000 ton. Pracowników fizycznych od 150 do 300-tu, umysłowych około 18.

„Gumatekt” Sp. z o. o. Kraków, ul. Florjańska 23. Zarząd: inż. Gustaw Ehrlich, Józef Elsner. Przedsiębiorstwo wytwarza: „Gumatekt” I — pasta bitumiczno-azbestowa do kitowania, „Gumatekt” II — masa półgęsta

bitum-azbest. do nacierania, „Gumatekt” III — masa płynna bitumiczna do gruntowania betonu i ochrony żelaza przed rdzą. Roczna zdolność produkcyjna 200.000 kg. Pracowników umysłowych 2, fizycznych 3.

„Persja“ Fabryka dywanów orientalnych, Sp. z ogr. odp., Żywiec 2 (Małopolska). Naczelnym Dyrektorem firmy „Solali”, inż. Ignacy Serog, Ernest Wachsmann i Izidor Fabiszkievicz. Produkuje dywany ręcznego wyrobu — rocznie 12.000 m², eksportuje do Szwecji i Estonji. Ilość pracowników umysłowych 5, zaś fizycznych 195.

Spółnia Budowlana Mączyński i Ska, Sp. z o. o. Kraków, ul. Mikołajska 6, tel. 121-18. Zarząd: Arch. Franciszek Mączyński, Budowniczy Karol Schölich. Prokurent: Dr. Robert Rosenthal. Wykonuje wszelkiego rodzaju budynki mieszkalne i fabryczne, budowle żelazno-betonowe, stropy, wieże wodne, silosy itd. Zatrudnia w sezonie około 150 robotników i 7 urzędników.

J. Meisels, Przedsiębiorstwo dla dostaw budowlano-technicznych i zakład instalacyjny, Kraków, Karmelicka 3. Instalacje wodociągowe, kanalizacyjne, gazowe i centralne ogrzewanie, wszelkie części składowe do tychże. Reperacje i rekonstrukcje.

Dypl. inż. Michalski i Wexner. Współwłaściciele protokołu firmy Kraków, ul. św. Jana 2. Przedsiębiorstwo budowlane w zakresie wszelkiego rodzaju budowli i wytwórnia emulsji asfaltowej do budowy nawierzchni pod nazwą Colas tj. zimny asfalt. Roczna zdolność produkcyjna wynosi około 400 wagonów. Ilość pracowników umysłowych 5, fizycznych 10.

Zakład Kąpielowy „Rabka” pod Dyrekcją Dra Kazimierza Kadana. Kąpiele: mineralne, borowinowe, piankowe, zawiłania mułowe, irygacje, hydropatja, diatermia, lampy kwarcowe, elektryzacja, wzięwalnia, elektrownia, wodociąg. Roczna ilość wydanych zabiegów leczniczych ok. 110.000, produkcja elektrowni ok. 220.000 kWh. Zatrudnia przeciętnie 10 osób.

0202

Biblioteka Uniwersytetu
MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
w Lublinie

15594

CZASOPISMA

1933